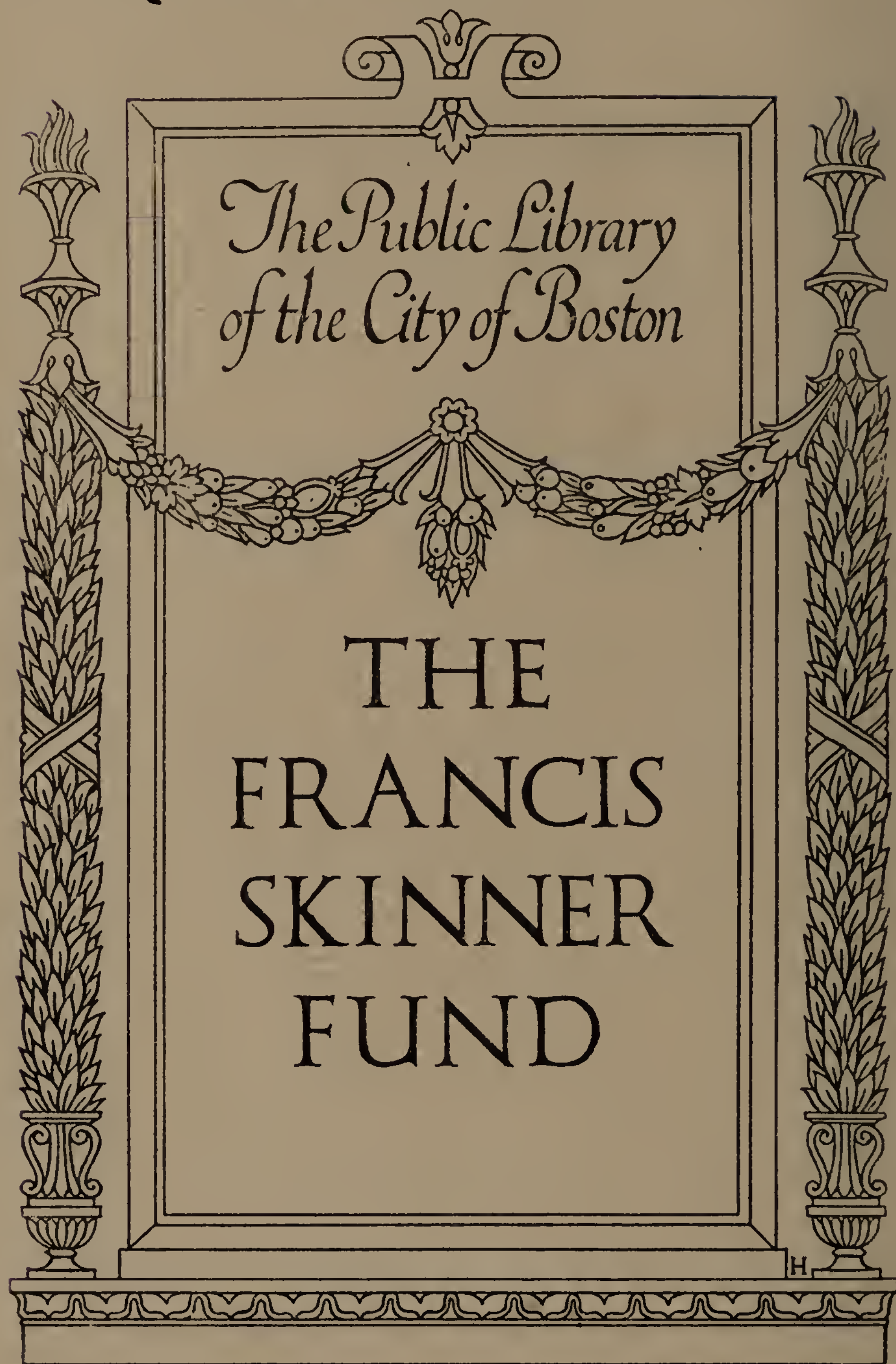

The Public Library
of the City of Boston
THE
FRANCIS
SKINNER
FUND
H

FN759; 2.33: 2M.

Aphorismi compunctionis theologicales. Hieronymi Baldung: artiū et mediciarꝝ doctoris &c. Ad reuerendissimū in xp̄o patrē et dn̄m: dn̄m Fridericum presulem Augustensem &c.

Locutꝰ ſū in lingua mea: notā fac mihi dn̄e finē meū. Et nūerū dierū meorū q̄s ē: vt ſciā qd deſit mihi. Ecce mē ſurabiles poſuiſti mihi dies meos: & ſubſtātia mea tanq̄ nihilū ante te. Verūtamē vniuerſa &c. cū duobꝰ ſeq̄ntibꝰ.

Proemium

Reuerẽdissimo ĩ christo prĩ ac illustri pricipi: et domino: domino Friderico dei et apostolice sedis gratia augustensi episcopo obseruandissimo domino suo Hieronymus baldung: artium et medicinarũ doctor: serenissimi: ac diui dñi Maximiliani romanorum regis semper augusti iuratus phisicus: sacri lateranensis palacij au leq3 ac imperialis cõsistorij palatinus &c. paratissima sua obsequia. Desideraui dudũ colendissime pontifex: ac illustris princeps reuerendissime paternitatis tue noticiam gratiam: ac beniuolẽtiã amplecti: ac aliq̃ tenuis ingenij mei munusculo clemẽtiã tuã honorare. Ob maximas virtutes amplissimaq3 merita: q̃bus p̃ ceteris nostre germanie p̃sulibus a cunctis te obseruantibus p̃dicaris fulcitus. Aiunt eteñ te omnẽ cõplecti virtutẽ esseq3 humanissimũ tua laude nõ tumescẽtem vite sanctimoniã ac frugalitatem obseruantẽ atq3 integerrimũ scientia & moribus ac deuotissimũ p̃sulem. Quippe qui gregem tibi creditum vigilantissime & diuino quodam munere non solũ verbis: sed & factis: ac inditis exemplis custodias: & ipsum more perfectissimi pontificis incredibili quodam incessu in vita virtutũ & mandatorum domini sedulo et attente precedas: felix qui tua sequitur vestigia. Nõ autem optime p̃sul (crede mihi) hactenus tali meo desiderio satisfacere potui ob varios casus multaq3 negocia q̃bus preesse cogebar partim rem publicã: partim priuatam cõcernentia. Paucis autem iam diebus elapsis optato quietis tp̃e adepto. Deoq3 hec

ocia indulgente. Paraui me ad satisfaciendū eidem desi-
derio meo dudū ī animo cōcepto: quo cōpulsus sum ad
faciendū tue magnificentie rē aliquā gratā qua amplius
vehi valerē ad tue clementie noticiā atq gratiā. Conside
rans autē te p̄sulem deuotissimum & lectioni litterarū sa
crarū admodū & dilig̃etissime vacantē & ardētissime in-
hiātem: cura tamē tpalis regimīs ac pōtifical' oneris one-
ratus q̄ terras oppida castra ꝓuinciasq equissime regas
sapiētissime gubernes: ac fidelissime administres: longe
& protelate lectioni ad nutū indulgere nō pmitteris. Sta-
tui ex sctōrū patrū et doctorū orthodoxe fidei q̄sdam flo
res et seperatos sermōes breuissimos vna verborū cōge-
rie cumulare: et ordinate in vnū cōportare: qbus vt ī spe
culo possis intueri considerare & cognoscere vitā tuā la-
bilē et īcertā cito trāsiturā diuitias spnere: honores vt pul
ueres: et voluptates vt sterc⁹ immūdū reputare detestarij
fugere et ab aīo tuo excludere: vt tue salutis seuissimos
hostes atq cōtra atrocissimū humani generis antiquū ho
stē more xp̄ianissimi militis et ei⁹ īiurias insidias pugna
re. Erūt enim sibi arma mīacissima aduersus ip̄m: carnē
ꝓpriā: & mūdū istū īfelicissimū. Erūt etiā tibi cōsolatōis
bacul⁹ et erectiōis mētis ab his terrenis rebus in deū fa-
cientq amplecti te virtutū viam et semp anhelare (spreto
isto naufrago seculo) ad stabilē et ppetuo duraturam feli-
citatē. Placet aūt obseruādissime p̄sul ac illustris prīceps
eos sermōes vocare ac titulare. Cōpunctōis aphorismos
Greco enim sermōe. sermo ī cuius pauca serie virtus est
magna aphorism⁹ sonat. Sermo qppe paup in verbis di-
ues vero sētētijs. script⁹ breuiter nō sp cōtinuatus. Dans
multa ītelligere. q̄s si sedulo legeris facient te (vt iā accepi

sti) faciliter spernere q̄ sūt hui⁹ neq̄ssimi seculi. et efficere istātissime q̄ dei sūt ac festināter ꝓperare ad cōpūctionē. cōtritōem. cōfessionē. ac pniam. qbus p̄terita pctā delēt.

Nec puto colendissime pater: ac illustris princeps me falcē in alienā messē posuisse cū de his qdc̄ rebus scripsi q̄ aīe saluti ac cognitiōi dei et sui ipius vident̄ cōducere cū corpoꝝ medicinā ꝓfessus sim: qa aīe medicus ad simi litudinē medici corpis dicit̄: & mō q̄dā silitudiario opat̄ curādo aīarū vulnera. vicia ac morbos p cōtraria et intro ducēdo sanitatē ipis. quā p viciorū labē amiserūt q̄cūq; āt se trāsferūt scd̄m aliquā silitudinē se trāsferūt. Sūt etiā sci entie cōcathenate et cōdepēdētes atq; philosophia emanā tes donec ad sūme philosophie nexū vnū primū veꝝ de= ueniāt. vbi stat⁹ fit: et sicut in cūctis reb⁹ cernis quādā cō depēdentiā. Ita in sciētijs fas ē aliquā ponere &c. Susci pe igit̄ colendissime p̄sul. ac illustris princeps dignanter hos aphorismos tuo nomī dedicatos. ac diligēter eos lege sintq; manuale opus aput te. Spero etenim q multū fru= ctum inclite dominationi tue allaturi sint. Ac memetip= sum tibi deditissimū seruū cū eisdē gratiosus accipe in si nū gratie et benignitatis tue: mei semp memor. Et si qd emandādū occurrat tua excellentissima industria (qua a datore oīm insignitus es) resecabis emēdabis et ī melius cōmutabis. At vero si qd boni et vtilis cōspicies. honorē nō mihi. sed excelso: glioso. victorioso. et admirabili dn̄o deo nostro mox queso deferas: ac eius precelse genitrici marie semper virgini auxiliatrici mee a iuuentute mea. Post hoc sanctissimo Hieronimo. Beatissimo augustīo. aurelio ypponēsi epo. atq; Ambro. Grego. Cesario epo. Iuliano tholetano epo. ꝓspero. Crisostomo. abbati ysaac 6. tho

de syria/Bede venerabili/Maxio Origeni eximio/Bern
hardoqꝫ deuotissimo: ceterisqꝫ pluribus orthodoxe fidei
patribus qui suis sacris eloquijs nos aphorismos ministra
uere q̊s secutus sum: quorū scripta deuote suscepi. Acci-
pe inquā colēdissime pater benignus hoc munusculū ea
mente qua dedi: et paruitatē muneris magnitudo volun
tatis compenset. Mereri etenim tuā magnificentiā quo-
qꝫ maxima non nescio: in quo tam diuina potius quā hu
mana sit virtus et animi corporisqꝫ excellens nobilitas.
Sed vbi volūtati ñ satis fiet: affect⁹ excuset. Cupere enim
posse tanta ministrare tue dominacioni quanta me coge-
ret īcredibilis virtus tua. Nō que data sunt animaduerte:
sed qui dederit supplex oro. Si quid aūt est aut nunc aut
deinceps quod aliud abs me tua colendissima paternitas
postulet. Fac vt scientia. nihil enim a me es frustra peti-
turus obseruandissime pontifex: ac illustris princeps: cu-
pio excellentissimā dñationem tuam semper in domino
valere q fecit celū et terrā mare et omnia que in eis sunt.
Raptū ex opido gemūnd. duodecima Februarij. Salutis
anno. Mccccxciij.

In noīe dei viui et misericor-
dis excelsi et admirabilis: cū quo me adiuuo: et quē po-
sui adiutorē meū: qui facit mirabilia magna solus: in cu
ius manu stat aīa oīs viuētis et spiritus vniuerse carnis

Partiunt̄ aphorismi cōpūctiōis in q̄ttuor ꝑticulas.

p Rima particula continet aphorismos dependen-
tes a rebus incitantibus ad cōpunctiōem contri-
tionem et conuersionē a peccatis Et sunt in ea

aphorismi.xxiiij.

Ecunda particula continet aphorismos dependẽ s tes a notificatione illusionis rerũ impedientium cõpunctionem. contritionem.et pñiam: quales sunt:diuitie voluptates & honores: ac cetera mundi blã⸗dimenta:ostẽdens ꝙ in eis nulla est felicitas quies vel trã⸗quilitas.Docet ad hoc hominem seipsum cognoscere at⸗ꝗ sic contẽnere. Et sunt aphorismi.xxiiij.

Ertia particula continet aphorismos dependen⸗ t tes a regulis docentibus et mõstrantibus viã vir tutũ quibus ascenditur in montẽ domini ab hu ius nau fragi seculi inquinamẽtis: ac cito transeuntibus impedimẽtis. Et sunt aphorismi sedecim.

Uarta particula continet aphorismos a conside⸗ q ratõe rerum dependentes que hominem terrere solent sicuti extremũ iudicium tormenta infer⸗nalia et ponuntur ibi cõsideratiões vtiles sumere de pre⸗dictis. Cõtinet etiã aphorismos de gaudijs eterne vite:ho minem inuitantibus ac allicientibus vt pñiam agat:vt si pene ac tormenta eterna multiplicia non terrent: saltẽ tã⸗ta gaudia alliciãt:et sic penitentiã iuducãt. Et sũt in ea aphorismi.xxxiij.

Eum altissimũ oro:(qui celum terrãꝗ: ac om⸗ d nia visibilia et inuisibilia ex nihilo creauit: et ex informi materia:sicut voluit fecit verbo sibi coe⸗terno:& cõsubstantiali qđ erat in pricipio et apud deũ et deus verbũ:& qui ymbres sapiẽ & intellectus liberali⸗ter supermetuentes eũ ꝗtidie pluit) vt radijs bonitatis et gratie sue qui est lux vera: a quo omne lumen indefici⸗ens:et verũ illuminet oculos interioris mẽtis mee: vt ve⸗

rum videant: & erroris viam euitent. In cuius nomie qd est bñdictũ sup omne nomen terribile: potẽtissimũ: triũphale: sãctũ: gloriosũ: et laudabile. primã pũcctiõis aphorismorum particulam exordior. Pax et veritas mecum.

Maria magdalena optimam partem elegit que non auferetur ab ea. Luce. x.
Penitẽtiã agite appropinquabit enĩ regnũ celoꝝ. Lu. x.
Dimissa sũt ei peccata multa q̃niã dilexit multũ. Lu. vij.

p Articula prima continet aphorismos dependentes a rebus incitantibus ad compunctionem, cõtritionem, et conuersionem a peccatis.

Aphorismus primus

Aphorismorū cōpūctōis

o Miser et infelix huius naufragi seculi amator memento mori. Necesse enim est vt moriaris: et euadere duram mortis legem minime valebis. Vigila semper: Omni enim hora: omni momēto mors insidiatur vt te rapiat et sicut fur: ita clam subintrat. Nescis autem quando. Certius enim nihil morte. Hora vero eius nihil incertius. Omni momento horali etiam transeunte propīquior morti efficeris. Hec tacitus tecum cōsidera atq̧ iudicium extremum: adde penas acerbissimas baratri ac lumen eternum paradisi.

Aphorismus secundus

s Ola salus deo seruire: sunt cætera cuncta fraudes Omnia cito trāseunt sicut vmbra: et sicut fumus deficiunt. Deum autem ex toto corde diligere. Hic incipit et in futuro seculo durabit in gloria et leticia ineternum et vltra cū in explicabilibus gaudijs. Cuncta etiam huius naufragi seculi blandimenta cito transeuntia plene sunt (vt cernis) infelicitatibus. miserijs. inquietudinibus. et turbationibus. Nulla quies. nulla tranquillitas. nulla felicitas. nulla deniq̧ securitas est in eis. Sperne ergo fuge et exclude ea ab animo tuo. vt feces et stercus immundū a vera eterna et semper stabili felicitate te prohibentia.

Aphorismus tertius

i Nfelicitatem autem & instabilitatem huius misere vite ex his elicies. Nunquā enim in eodem statu ꝑmanes. Nunc enim diues: nunc pauper: nunc sanus. nunc languidus. nunc gaudens. nunc tri- Iob 13

ſtis. nunc ſciens. nunc ignarus et obliuione ſcita ammittens. Nunc vidēs: nuuc cecus: nunc ciuis: nunc exul: nūc deuotus et bonus: nunc diſſolutus & malus: nūc calidus nunc frigidus: nunc ſaturatus: nūc famelicus: nunc ſperans: nunc ſpe deſtitutus & depreſſus: nunc ſtans: nunc cadens. Ecce quomodo inſtabilis es in hac miſera vita: quomodo pmanes. Hoc autem te moueat ad ſpretū huius miſerrime vite: & ad tui cognitionem / ad penitētiam citam / et ad amorem future vite eterne ſtabilis & beatiſſime.

Aphoriſmus quartus

Iob 14. Homo fac penitentiā: memorare nouiſſima tua: vt in eternum non pecces. Reuertere ad teipſum memorans ꝙ fuiſti ſperma liquidum: ꝙ modo es vas ſtercorum: ꝙ eris cibus vermium. Hec enim ſunt nouiſſima que cogitare debes quotidie.

Aphoriſmus quintus

Homo memorare nouiſſima tua: quia p⁹ mortem vermis naſcetur tibi de lingua pro peccato gule: De renibus ꝓ peccato luxurie: De cerebro buffones pro peccato ſuperbie

Aphoriſmus ſextus.

Eccl. 7. Emorare iquā nouiſſima tua tu. O iuuenis que floride ambis et incedis capite eleuato cuncta que dei ſunt deſpiciendo. Memorare nouiſſima tua quia terra es: et in terram ibis. Memorare nouiſſima tua quia conceptus es in culpa. Natus in pena viuens in miſeria et neceſſario morieris in anguſtia: dolore et tribula-

Aphorismorũ cõpũctiõis tionibus.

Aphorismus septimus.

o Miser homo. Cur te iactas fortitudine: ecce nunc post modicum infirmaris et deficis. Cur inflaris mundi sapientia: ecce ꝙ stulticia est apud deum et eã perdes. Cur inflaris scientia. Nunquid philosophis obscuratum est cor et cogitationibus suis euanuerunt: Nũquid Ro.i. traditi sunt in reprobum sensum. Cur te iactas generis nobilitate. Nunquid omnium nascendi conditio est vna Nunquid et moriendi vna conclusio. Cur diuitijs te iactas. ipse enim potius insidie tibi sũt quam amicitie. Nã pauper fere nunquam occidi queritur. Diuiti autẽ semper insidiatur. Memorare o homo nouissima tua qui quotidie epularis: quomodo nudus de vtero matris venisti & nudus reuerteris in terram: omnia post te relinquendo: Iob.i. nihil tecum accipiendo

Aphorismus octauus.

p Enitentiam age: penitentiã age O infelix & miser homo: qui repletus es multis miserijs breui Iob. 14. imo breuissimo tempore viuens. Velud enim flos egrederis et velut vmbra cito recedere morte cogeris Penitentiam inquam age dum tempus acceptabile et gratie ad nutũ habes. Quia in futuro seculo nulla ꝓdest cõtritio. nulla valet cõfessio. Sicut oues in inferno positi ps.84 iã o quantũ dolent: quãtũ gemẽt: ac amarissimis deflent. fletibus ꝙ illud floridum gratie & impetrationis venie tempus ita neglexerunt. In quo tempore illis eternis

tormentis ac acerbissimis cruciatibus miserabilibusq; lamentis viam precludere potuissent.

Aphorismus nonus.

C Onuertimini ad dominū deum vestrum ex toto corde vestro et salui eritis. Nolite ocio preterire et negligere eius miserationes infinitas. Quomodo enim pater filiorum miseretur. ita dominus deus noster semper paratus est misereri nostri. Qui enim iam dissimulat et patienter fert iniquitates nostras: aliquo tempore furore repletus statuet ī ira sua eadem delicta nostra ante faciem nostram. pro tribunali sedens iusto suo iudicio (si conuerti neglexerim⁹) eterne dāpnatōi nos adiudicans. Lento enim gressu ad vindictam sui diuina procedit vltio: tarditatem supplicij grauitate compensat. Nūquid qui dormit non adiciet vt resurgat. Excitatus est dominus tanq̄ crapula a mero. Nota hec bene

Ioelis 2. p̄s. 102. p̄s 40 p̄s. 77

Aphorismus decimus.

O Incautus huius nequam seculi amator considera quid es: animaduerte ad quid venisti: ꝓspice qd iam eris. Age ergo penitentiam vt reformetur in te xp̄s. Age inquam penitentiam: antequā mors inimica nature te aggrediatur. Statue tibi simplicem / humilem / vtilē secretam / frequentē / promptam / amaram / lacrimosam / et festinam confessionem: cum etiam hora mortis omnibus moesta fit

Aphorismus vndecimus.

C Vm enim in extrema egritudine fueris / o quam forte quā durum / o quam penosum / o quam difficile erit tibi penitere de peccatis et dolere de ma

lis commissis et bonis omissis. Quare hoc? Nisi quia illic capitur tota intentio mentis vbi est vis doloris.

Aphorismus duodecimus

Multa enim tunc occurrunt cordi impedimenta.
m Nam corpus dolet / pena affligit. quia mors appropinquat. Intrare filios quos patres sũme dilexerunt pro quibus etiam se damnatos existimant tenebroso oculo conspiciunt / vxores iam lacrimantes considerant. Mundus socij et amici adhuc fiduciã eis prestant. Diabolus ne de peccatis doleant fidem viuendi tribuit. Caro non deficere adhuc satis sperat. Medici vt lucrẽtur ipsum confortant / parentes applaudant / Sacerdotes alliciunt / et sic diuites moriuntur in inferno: et differentes penitere vsq͡ ad lectum doloris. O infelix peccator huius nequam seculi amator: aduerte et considera illa. Omnino crede ꝙ hoc cito experieris.

Aphorismus tredecimus.

4. Regũ 20 Esaie 38. 2. Para. 32.

Antequã igitur infirmitate graueris age penitẽtiam / dispone domui tue / fac quod fiendum est. Fac testamentum dũ sanus es / dum sapiens es / dum tuus es. Age penitentiã et reconcilia te deo et proximo: si eum offendisti dum liber es. Nam si expectaueris infirmitatem: omnino minis vel blandimentis duceris quo tu non vis. Dum iuuenescis dispone domui tue age penitentiam / dilige deum non solum verbo sed opere et veritate. Et si proximum offendisti verbo: placa eũ verbo. Si facto placa eum facto. Quia eadẽ mensura mẽsurabitur nobis qua fuimus mensurati alijs. Mat. 7.

Aphorism⁹ decim⁹ quart⁹.

e Mendemus in melius (canit ecclesia spiritu do=
mini qđ ignoranter peccauimus. Ne subito pre
occupati die mortis queramus dominum! et in=
Esaie 55. uenire non possimus. Querite igitur o miseri dominum
dum inuenire potest: inuocate eum dum prope est. quia
multus est ad ignoscendum. Dum igitur tempus est: fe=
stinem⁹ propicium habere dominum: despiciamus que
terrena sunt: vt adipiscamur celestia. Cogitemus peregri
nos nos esse in hoc seculo: vt liberius festinemus ad celos
Velociter enim transeunt et cito velut vmbra pretereunt
cũcta q̃ hic vident. Tacitus tecũ hec verba sepe reuolue.

Aphorism⁹ decim⁹ quint⁹.

p̄s. 7. n Isi conuersi fueritis gladium suum euaginauit
dominus et vibrauit ipsum: arcum suum iam te
tendit et parauit eum: vt gladio vlcionis sue acu=
tissimo iudicet: et grauissime feriendo vindictam faciat:
ac telis ardentibus acerbissime et eterne mortis sagittet et
occidat miseros et infelices peccatores semper differentes
et conuerti negligentes: dum tempus acceptabile habẽt.
Ex mansueto dauid rege et propheta hic elice

Aphorism⁹ decim⁹ sextus

p Atiens est dominus deus noster. pius et misericors prestabilis super malicijs hominum: longanimis et multum misericors. dissimulans peccata nostra. Qui in miserationibus suis infinitis: nos benigne et paterne expectat. Non paratus statim vltionem facere cum peccauimus. Ipse enim est abyssus profundissime misericordie et fons inexhauste pietatis & clemētie: cuius misericordie non est numerus que timentibus eū semper est parata. Ioel. 2

Aphorism⁹ decim⁹ septim⁹.

p Aratus est igitur idem clementissimus pater noster omni tempore. omni hora et momento deuertentem. et vere penitētem peccatorem ad brachia paterne misericordie sue suscipere. Cur igitur tanta duricie mentis et ingratitudine ei oppūgnamus. Cur ita segni mora tardamus cum periculum eternum sit ī mora. Querite igitur et celeriter: o vos omnes qui cūctos preteritos dies vestros in seculi cito transeuntibus et instabilibus vanitatibus consummastis. Currite inquam velocissime et nolite esse amplius negligentes et pigri / ad misericordissimi domini & patris vestri (qui nil aliud nisi salutem vestram querit) extensa brachia. quibus vos cupit suscipere. vos vocat. vobis clamat: vobis blanditur. Vos inuitat: vos allicit: vos deniq; querit perditos. Currite cito ad eum cum summa gratiarum actione dum reliquū tēpus habetis. vt leti corā ipso iusto iudice (sepatis aīab⁹ vestris a corpib⁹ suis celeriter tūc ducti ad tremendum maiestatis eius tribunal) comparere & stare valeatis expectantes iusto suo iuddicio numero ac socie-

tati iocundissime electorum suorum adiudicari. At vero
cum negligentes vos inuenerit mox ligatis manibus et
Mat. pedibus vestris gehenne ignis vos adiudicet et in tene-
22. bras exteriores proici faciat. Vbi fletus et stridor dētium
et inexplicabiles cruciatus ineternum: et in seculum secu
Iob 10 li. Vbi est locus eterne miserie. Locus densissimarum tene
brarum et tormentorum acerbissimorum sine numero.
Locus inquā horroris et timoris inexplicabilis. vbi mors
perpetua. nullus ordo: nulla consolatio: sed sempiternus
horror et interminabilis confusio inhabitat Nota o hu
ius seculi amator et sedulo tacitus tecum pensa has mise-
rias: et vide ne te in eas mala et negligenti vita tua mox p̄
cipites. Resipisce resipisce o infelix peccator. Resume vi-
res / age penitentiam dum potes / dum tempus habes.
Dum thesaurus gratie et remissiōis apertus est tibi. Tol-
le moras nocuit differre.

Aphorism⁹ decim⁹ octau⁹.

Vdi hunc consolatorium aphorismū. Fac o mi-
a ser homo quod ī te est et quottidie pre oculis ge-
re clemētissimi et misericordissimi creatoris et re-
demptoris tui bonitatem / largitatem / & clementiam / &
perpende qualiter omnia saluti tue necessaria et pro con
solatione tua ordinauerit / qui & fidelis est dominus nō
permittens te tēptari: ac tribulari vltra id quod potes ferre
In quibus autem tu deficis et insufficiens es (si in caritate i. cor.
extiteris) defectus tui instaurant persequentia. Particeps 10.
enim omnium bonorū et meritorū sequētium efficeris.
si in caritate perseueraueris. Vel si dilapsus es per penitē-
tiam statim redis / que te habet restituere in pristinū gra

tie statum: quare bonam confidentiã semper in domino & eius gratias habeas nullo modo desperando salutem.

1 Illa autem sunt: meritum passionis domini nostri iesu xpi: et effusio sanguinis eius innocentis: aq̃ vlterius ema nant sacramẽta ecclesie et eorũ virtutes: quibus aĩarũ cri= mina videantur: et earũ vulnera curant: atq ipe in virib⁹ suis conseruant: & corroborantur tanq per saluberrima antbidota / que nobis ad nutum patent quibus vti possu mus cum opus fuerit. Regina celorũ clemẽtissima vir=
2 go maria / que est mater miserorum / cõsolatrix peccato= rum / reorũ aduocata doctissima / desperatorũ spes vnica peccatorũ saluatrix magnifica. Naufragantiũ dux pia / q̃ ad se confugientes nõ despicit: sed pie suscipit / que quo= tidie preces effundit coram altissimo ꝓ humano genere: que nõ cessat intercedere donec seruis suis optatum con= cedat effectũ / quam filius vt matrẽ carissimã nihil ei de= negando honorat / que seruos suos & ad eam cõfugien= tes non deserit in presenti vita / eos dirigendo / confortan do / sustentando / suscitando / protegendo / ac virtutũ in= crementa largiendo / quotienscunq in necessitatibus ab eis pulsata fuerit / atq in futura vita iesum benedictum filiũ suum post hoc exilium ostendendo. Merita om=
3 nium sanctorum celestium ciuiũ prophetarũ apostolorũ euangelistarum / martirũ / confessorũ / virginũ / heremi= tarũ et omniũ electorũ. Meritũ insuper huius militan
4 tis ecclesie sancte catholice: ac omniũ filiorũ suorũ in cari= tate existentium ĩmaculate et dilectissime sponse christi et corporis eius mistici. Ipse enim sponsus est ecclesie et caput eius: est et solida petra super qua stabiliter fundata est. Ipsa autem mater nostra est. Nos filij eius / xp̃s caput

nostrũ:nos membra:O vtinam nõ putrida / nõ inutilia non clauda / non contracta / quorꝫ omniũ meritorum & suffragiorũ (cũ in gratia et caritate fuerimꝰ) participes sumus. Ac propria bona in caritate facta quorũ remunera-
5
6 tor iustus deus est. Et pre omnibꝰ dei misericordia bonitas / et clementia / infinita immensurabilis et profundissima / qua factus est homo propter hominem in fine tem-
Tit. 3 porum / qua saluamur / nõ ex operibus iusticie que nos fecimus.

Aphorismꝰ decimusnonus

Illa ergo o miser homo bona merita et suffragia te moueant ad salutarem penitentiam. Illa excludant ab animo tuo seculi amorem. Illa te stimulent ad sordide vite tue emundationem. Cui enĩ tot bonorum: et participatio meritorum: tanta suffragia: tot adiutoria: adnutũ patent: si negligens inuentus fuerit. merito iusti dei iudicio gladio eterni interitus ferietur. nullus etiã attentis predictis suffragijs et meritis desperet. Si putridum ob delicta aliquis factus est membrum ecclesie vꝫ christi. non diu ita permaneat. sed mox resipiscat / resumat spiritũ / redeat ad cor: querat salubre sacramentorum ecclesie medicamentum: vt sic ammissam recuperet sanitatem: pernitionis pellat morbum: et sic ad numerum et consortium filiorũ dei redeat: ac participationem supradictorum bonorum recuperata pristina sanitate & recõciliatus corpori suo tanq̃ membrum viuum et vtile: vite postmodum opera efficiat. Nullus autẽ peccator quãtũcunq̃ grauatꝰ oneratꝰ pctis vel labe ipsorũ maculatus desperet. quia in creatura ẽ reuertibilitas. in pctõ remissibilitas. in ymagine dei reformabilitas per pniam enim vix

redit creatura ad creaturã & restituit ad pristinũ statum gratie et vadit de commutabili bono. sicut sunt diuitie voluptates et honores /ceteraq; mundi blandimenta ad incommutabile bonum quod est ipse deus gloriosus. Rumpitur igitur cathena per contritionem et humilitatẽ peccatoris reuertentis & cognoscentis suam miseriam qua prius ligatus erat peccator. ymago etiam dei difformatur destituta et maculata per peccatum et vestis candida baptismatis maculata /cum gratia sancti spiritus reformatur candidatur et ab omni macula purificatur: et lauatur per penitentiam. Redeamus ergo o fratres carissimi in christo iesu /cum maximo feruore ad tam nobile anthidotum penitentie: vt reformetur in nobis christus.

Aphorismus vicesimus

d Ebes igitur o homo redire ad cor compunctiōes et displicentiam preterite vite tue. Debes penitere et dolere de preteritis pctĩs qbus deũ aut ꝓximũ offẽdisti. Et cōfidẽter: secur⁹: et fideliter accedere ad fōtẽ oĩm misericordiarũ clementissimũ filiũ dei viui: et veniam petere: que vtiq; nulli sic petenti denegat: est enim aperta omnibus deuote petentibus et in veritate a peccatis reuertentibus q̃ cũ petit mox largissime prestat: cum ꝓposito emẽdãdi et in futurũ cauendi: & vitãdi occasiōe q̃scũq; locũ tẽp⁹: ꝑsonã & similia. Et cũ cōfidẽtia & firma spe ad veniã cōsequẽdã: & ꝙ deus clementissimus te indubitanter sic reuertentẽ ad brachia misericordie sue suscipiat sicuti filiũ ꝓdigũ redeuntẽ ad cor compungentem et suam miseriam cognoscentem. Lu. 15

Aphorismus vicesim⁹ prim⁹.

Ccepi autem cum supioribus annis peregrinus
a visitarē beatissime virginis marie heremū ac san
cti beati horridā speluncā a fratre Vdalrico here=
mita deuotissimo in mōtanis vnder va lden latitante. deo
q; diligentissime sanctissima heremitica vita sua seruiente
inter cetera que mecū conuersabatur. Hūc breuem apho
rismū. quem placuit predictis annectere. Ait enim cū con
clusiue differeremus de methodo ducente ad eternaʒ bea=
tamq; vitam hec verba. Vide diligenter et reuolue in a=
nimo tuo: ac pre oculis gere fixe intuendo semper vitam
tuam p̄teritam que et qualis fuerit quo ad deū et proxi=
mū / et qualiter te habuisti erga eos. Considera etiam dili
geuter omni tempore p̄sentem statū tuū et presentis ho=
re vite tue momentum / quō videlicet iam in presenti tē=
pore stes et te habeas ad deū et proximū. Vide etiā et sem
per pre oculis gere extrema et nouissima vite tue: scilicet
mortem certam: et hore eius incertitudinē / et quō in in=
oppinata hora eius sicut fur clam subintrat. Pensa etiā
diligenter extremū iudiciū / et intollerabiles gehenne pe=
nas / et eternas / ac beatorū ꝑpetua et ineffabilia gaudia.
Hec diligenter mature et deuote quotidie faciendo: in
uenies vtilitatē et methodū ad felicitatem Conclusit au
tem verba sua sic dicendo. Pre omnib⁹ caueas ne quem
piā iudices: siue sit fur siue latro: siue quibuscunq; malis
maculatus: sed sinas iudiciū deo: et roga deū condolēdo
peccatori: vt eum reuocet ab hoc malo: et vt eidē peccato
ri gratiam suā / misericordiam / et cōtritionē largiatur. &
vt te a peiorib⁹ vł similibus custodiat / vel si immersus es
Mat. eripiat: quia pessimum ē et deo displicentissimum alios
7. ita iudicare / qui dixit: nolite iudicare. Vnusquisq; se con=

ſideret & ſit contentus. Omnes enim peccatores ſumus.
Et nullus ſcit ſi ſit odio vel gratia dignus. Dimittam⁹ do
minum facere & iudicare qur ſcit quid faciat. qui eſt om Ecci.
niū noſtrum equiſſimus iudex. Et a fratre nicolao vi- 9.
cino ei in heremo in pede oppoſiti montis tranſtorrentē
quendā maximū habitante: ſimilia predictis habui. et p̄-
ceptū dilectionis dei et proximi cū quibuſdam miſterijs
de ſacramento euchariſtie. De incarnatōe verbi et ſancta
trinitate / qui habuit rotam quādam depictam. qua exē-
plariter plura talia mihi monſtrauit. Et mirabar de laico
tam profunde de predictis diſſerente.

Aphoriſmus viceſimus.

Vigila o miſer vigila: labora diligenter et inſtanter:
diſpone te ad iter ducens ad futurū ſeculū ad qđ
ire cogeris. Non enim habes manentē locū: non
vnū diem certū vite tue cito labentis. ymo non horam: Heb.
non momentum. Mors enim fores pulſat intromittetur 13.
ſtatim. ſtat ante te / poſt te / ſuper te / et ſubtus te / et iuxta
te: a dextris et a ſiniſtris. Ipſa omni momento te rapere co
natur. Diabolns iugiter vigilat inſidiatur ac circūit que-
i. pe. i rens deuorare te. Gladius dire vltionis iuſti iudicis eua-
ginatus cſt. vt te iudicet ad penam ſi conuerti neglexeris
et penitere vel gloriam eternā iuxta opera tua. Ach cur
letari potes in hoc ſeculo tu miſer et infelix tātis p̄iculis
circumdatus. Aperi oculos tuos et vide qui tamdiu lutū
immundum cecus palpitaſti.

Aphoriſmus viceſim⁹ tertius

Apo. 5. a Dmonet nos christus: stat ad hostiũ et pulsat quo
tidianis bonis inspirationibus ceterisq̧ innume-
ris paternis auisamentis: et salutaribus monitis
nobis clamans: nos inuitans ac alliciens. Interdum nos
trahens, ac interdum quasi cõpellens virga paterna sua
tribulationes & aduersitates nobis permittens. Interdũ
multipliciter bona desiderata largiẽdo. Itẽ prophete nos
admonent et sanctorum patrum sacra eloquia. Omnes
sancti verbo et exẽplo relictis post se. Ecclesia nostra ma-
ter que quotidie nobis p̄ponit et ante oculos nostros sta
tuit ea que saluti nostre conducunt: et sacramenta sua a-
perit et offert. Sacerdotes salutis verbum quotidie nobis
predicantes et nos auisantes. Cõstantia propria que nũ-
quam quiescit pulsare. Angelus noster bonus ad hoc ab
altissimo nobis datus vt sit minister et magister dirigẽs
monens: informans ac defendens nos. Vt videlicet pro-
uidenter agamus: nouissima prouideamus: penitentiam
agamus. Quibus omnibus vt fidelibus vigilibus: et aui
satoribus: aures attendẽtes merito accomodam⁹: et eorũ
pijs monitis obtẽperamus. Ne ꝓpter negligentiã nostrã
et in aduertentiam sup nos celeriter ira dei descendat.

Aphorismus vicesim⁹ quart⁹:

Mat. 25. v Igilate itaq̧: quia nescis qua hora dñs vester ven
turus sit ne dicatur vobis, nescio vos: clamantib⁹
vobis. Et abscõdat ipse clemẽtissimus faciẽ suã a
vobis q̄ õnsa: salutẽ eternã et ĩenarrabiles iocunditates se
p̄s. 79 cũ affert. Oñde faciẽ tuã et salui erim⁹ ait ꝓpheta de eo.
Sine ipso enĩ nulla salus vera. Nulla reqes trãqlla. Nulla
pax stabilis, nullũ gaudiũ purũ, nullũ solaciũ integrum.

nulla humana voluptas impermixta: ſine ipſo etiā nihil ſub celo ſtabile & durabile. Quā durum eſt igitur a tali ſūmo eterno et ſtabili bono: et ab ipſa ſumma felicitate et conſortio iocundiſſimo oīm electorum et ſeruorū dei ſeparari. Penſa hoc infelix peccator: qui huius tranſeuntis ſeculi vanitatibus et voluptatibus es immerſus. Redi demuꝫ ad cor: et vide, q̄a vanitas vanitatū: et oīa vanitas.

Iniciū ſapiē timor dn̄i. p̄s. cx. & cū fidelibꝰ ī vulua concreatꝰ ē: et cū electis feminis gradit̄: & cū iuſtis et fidelibꝰ agnoſcit̄. Timēti deū bn̄ erit / & ī diebꝰ cōſolatōis illius bn̄ dicet̄. Timor dn̄i expellit peccatū. nā q̄ ſine timore eſt: nō pōt iuſtificari. Eccleſiaſtici. i. et prouerbio. i. et. ix.

It mansuetus dauid rex & propheta ex spiritu
ps. 2. domini predictis omnibus alludens. Seruite
a domino in timore / & exultate ei cum tremo-
re. Apprehēdite disciplinam nequando irasca
tur dominus: & pereatis de via iusta. Cum exarserit in
ps. 1. breui ira eius / beati oēes q cōfidūt ī eo. Nō sic impij nō
sic sed tanquā puluis quē proicit vētus a facie terre. Ideo
non resurgent impij in iudicio: neq; peccatores in consi-
ps. 5. lio iustorum. Quoniam non est in morte qui memor sit
ps. 7. tui: in inferno autem quis confitebitur tibi. Consumetur
ps. 9. nequitia peccatorum. Perijt memoria eorū cum sonitu
ps. i. Conuertentur peccatores in infernū. Iter impiorū pibit.
Pluet super peccatores laqueos / ignis / sulpbur / et spūs
ps. 10 procellarum pars calicis eorum. Quoniam iustus domi
ps. 13. nus & iusticias dilexit. Multa flagella peccatoris: speran-
tes autem in domino misericordia circundabit. Pones e- ps. 20
os vt clibanum ignis in tempore vultus tui domine. Si- ps 57.
cut cera que fluit aufferentur: supercecidit ignis et non
p 144 viderunt solem. In ira absorbet eos. In illa die peribunt
ps. 36. omnes cogitationes eorum. Iniusti punientur / & semē
eorum peribit. Sicut deficit fumus deficient / sicut fluit ps. 67
cera a facie ignis / sic peribunt peccatores a facie dei.

Penas et tormenta malorum et seculum istud amen-
cium ex propheta iam didicisti qui verba sua ex sancti
spiritus traditione protulit. ipsa te terreant / & te inuitēt
ad penitendum & redeundum ad cor / ac te faciant mū-
dum illum infelicem cum oībus suis pompis abicere &
spernere si rudens es: si in te aliqua scintilla rationis ad
huc viuit Ex gratia saluatoris iesu & eius inteme-
rate matris Finit pticula pri a aphorismorū cōpūctōis

DE DIVITE EPVLONI

O homo. Recordare: quia recepisti bona in vita tua, & lazarus similiter mala: nũc aũt hic cõsolat̃/ tu vero cruciaris. Lu. xvi. q̃si diceret/ quia fuisti potens in diuitijs et dignitate: & si qua bona fecisti: recepisti bona ĩ vita tua: & premia eorũ: & iõ nunc cruciaris ꝓpter fortia pctã tua. Vñ dixit diues. Anima mea habes bona plurima reposita in annos plurimos: comede: bibe: epulare: &c. Lu. xij. La ar⁹ vt exiguus & mẽdicus si qua peccata cõmisit: malũ p enarũ recepit pauptatis et ĩfirmitatis per que sibi cõcessa est misericordia venie, vt habetur Luce. xvi. Mat. io.

Incipit particula scda. in nomine dei viui oĩpotentis & misericordis: q gyrũ celi fecit solus: & terrã posuit in pũcto. Concordias nutrit ipe sol⁹ et discordias arcet. Cui⁹ nutu er mo recipit gratiã et doctrina pfectionẽ: pax & veritas mecũ. Particula secũda cõtinet aphorismos depẽdẽtes a notificatõe illusiõis rerũ ĩpedientiũ cõpũctionẽ: cõtritiõem: et pniam: quales sũt diuitie: voluptates: ac honores: & cetera mũdi blandimẽta oñdens q̧ in eis nulla ẽ felicitas qes: vl' trãqllitas: docẽt ad hoc: hominẽ seipm cognoscere: atq̧ sic cõtẽpnere.

Aphorismus primus.

Ide o miser homo q̧ de oĩ vita tua omibus voluptatib⁹ tuis ac honorib⁹ nõ habes: nisi pñtẽ horã: ymo verius pñs minutũ: Oĩa alia trãsierũt & euanuerũt sicut vmbra: et sicut aqua decurrerũt. vide q̧ modico momẽto cũcta stãt. Quid si vsq̧ ĩ hũc diẽ rex potẽs fuisses. Quid si oĩb⁹ voluptatibus toti⁹ seculi et delicijs te saciasses. Quid prodest pterita glĩa. Quid trãsacte voluptates: iam euanuerũt: recesserũt nõ pmãserũt. Nihil sũt. Si ergo oĩa ad volũtatẽ tuã habuisses: iã vero recedere p mortem cogereris qd esset: nihil: nisi quia eo magis inuitus et minus dispositus recederes ab hoc seculo et inquietissimns ad iudiciũ trahereris. Quid igit̃ psunt homĩ delicie: diuicie: & honores. Nã delicie nõ liberãt a vermib⁹: nec diuitie liberãt a morte. nec honores a putredine et fetore &c. Nota hic mũdi amator q captiu⁹ p pdicta teneris et agitaris per ipsa: modo huc: modo illuc.

Aphorismus secundus.

V Bi sunt q̄s nouiter vidim⁹ nobiscū diuicijs / honorihus & voluptatib⁹ huius nequā seculi habūdare: et ī bonis dies suos deducere. Sperātes diu et lōgo tp̄e ita viuere: nullo mō de morte cogitantes. vbi sunt dic queso iuuenes: fortes. robusti. succosi. q̄s heri (vt ita dicā) vidisti? Ecce subito rapti sunt a morte / et celeriter trāsierunt: extincti sūt: statim defecerūt: atq3 ac si nūquam fuissent in obliuiōe sūt / nō inuenit̄ locus ipsorū. Nihil ꝓfuerūt eis diuitie honores: voluptates. ac cetera seculi blādimēta. Vermiū esca sūt. Putredo scaturit sub ipis: in in-
ps. 48 ferno fortassis positi sūt mors depascit eos. alij bona ipsorū possident. Pedibus calcāt: vt cadauer ī mūdū eiecti sūt. Nemo recordatur eorū / etiā si maximi principes in hoc mūdo fuere soli / et nemo cū eis: nisi opa eoꝝ ad equissimū et strictissimū iudicē sūt ducti. Quid igit̄ cito transiens et deficiens: incerta: fallaxq3 mundi et instabilis gl'ia, ceterecq3 eiusdē mundi vanitates eis profuere. Vide hic et considera bene.

Aphorismus tertius.

V Ide et cōsidera o hō mūdi amiciciā q̄nta et qual' ē. Tp̄e eī mortis q̄libet a suis excludit̄: a cognatis sepat̄: et ab eisdē ad sepulchrū ducit̄. O magna crudelitas O magna admiratio: O admirabilis infidelitas. Ecce marit⁹ dilect⁹ ab vxore dilecta dimittit̄. fili⁹ a matre ꝓiicitur et pater a filijs. Filij a patre sub terra recōdūt̄. Sol⁹ ille dimittit̄ et q̄lib3 ad ꝓpria reuertit̄: et cito obliuiōi tradit̄ tāq3
ps. 30 mortu⁹ a corde. Ecce o miser et infelix amator hui⁹ naufragi seculi: ecce inquā mūdi amicitiā. Oēs te dimittēt: oēs se abscōdēt: oēs cito fugiēt a te et ī foueā triū brachiorum collocabunt te.

Aphorismus quartus.

Esaie 33. et i.cor. 1. V Bi est litteratus: vbi est verba legis ponderãs / vbi doctor paruulorũ. vt ait propheta: ac si diceret: nõ sunt neq; viuũt: sed eadẽ cursu cum alijs transierunt. Dic mihi queso tu. vbi est hector fortissimus troianorum. Vbi hercules. vbi iulius cesar. vbi allexander potentissimus. vbi fortissim⁹ vir iudas machabeus. vbi samson fortissimus. vbi ypocras primus medicus. vbi galien⁹ eius interpres auicenna. vbi dauid rex mansuetissimus. vbi salomon sapientissimus. vbi absolon pulcherrimus. vbi tulius eloquẽtissimus. vbi plato diuinus philosoph⁹. vbi prĩceps phorũ aristoteles. vbi porphirius rethor. vbi doctissim⁹ poetarũ virgilius. vbi Carolus magn⁹ pipini filius impator xpianissim⁹: ac victoriosissimus. vbi artusrus rex splẽdidissim⁹. Et ita de innũerabilib⁹ alijs maxĩs viris interrogare possem. Nõne omnes tãquã peregrini et hospites vnius diei velocissime cũ alijs transierunt. vere sic est. Nam vnus ex eis non remansit. Quia in vanita

ps. 77 te defecerunt dies eorum cũ festinatione. In imagine enĩ

ps. 38 pertransit homo. Nunc enim fortis et sanus, cras debilis et languens vel mortuus fossus in terra.

Aphorismus quintus.

I Terũ dic mihi: vbi sunt insuperabiles oratores: vel qui conuenientius festa vel cõuiuia disponebant. vbi equorũ splendidior nutritores. vbi audacissimi et sagacissimi exercituum duces. vbi satrape et tyranni. vbi mercatores cõmertia mundi agẽtes. vbi subtilissimi omniũ artificiorũ artifices. Nõne oẽs puluis &

fauille. Non nunc in paucis versibus est vite eorum memoria Respice nunc sepulchra eorum: et vide: quis seruus: quis dominus quis diues: quis pauper. Discerne (si potes) victum a rege: fortem a debili: pulchrum a deformi. Diuitē a paupere. Sapientem ab indocto: subtilem ab inerte.

Aphorismus sextus.

Quid deniqꝫ profuit illis qui in luxuria corporis et presentis vite voluptatibus vsqꝫ ad diē vltimū ꝑmanserunt. Intuere nūc sepulchra eorū et vide si est aliquid iactātie sue vestigiū in eis: Si aliqua diuitiarum vel luxurie signa cognoueris. Require vbi sunt vestes et ornamenta peregrina: vbi nunc est speculatorum voluptas. vbi et secutorum et seruorum turbe: et opulentia risus: iocus et īmoderata atqꝫ infrenata leticia quo abscessit. vbi illa nunc: et ipsi nunc. Finē vtrorūqꝫ ītuere diligentius & accede ꝓpius ad singulorū sepulchra et videbis cineres solos & fetidas vermiū reliquias: & recordare nunc corporum esse finem: etiā si in delicijs leticia aut labore: et continentia: transierunt hanc vitam. Nota optime hunc aphorismum et sit tibi quotidianum speculum quo te inspicias et cognoscas: et dispone te.

Aphorismus septimus.

Intremus igit̄ sepulchra et quid inueniemus discamus: Quid inueniemus vel que: Nam si respexerimus inueniemus ī sepulchris mortuorū capita: renes: et ventrem: ī capitibus inueniemus buffones saltantes generatos ex cerebro: In renibus serpentes generatos in lūbis ambulātes in ventre: vermes scaturiē-

tes generatos ex visceribꝰ. Ecce quid sumus: Quid iã erimus. Ecce in que resoluimur. Quid ergo inflamur. Cur voluptates prosequimnr. Cur honores ambimus.

Iste aphorismꝰ sequẽs demõstrat ꝙ ĩ diuicijs honoribꝰ et voluptatibus ꝓ quibus aĩas nostras vendimꝰ: perdimꝰ: demergimꝰ. ꝓrsus nulla ẽ felicitas. nulla qes. Stultũ ergo est ita pro eis laborare: ac ipsa prosequi.

Aphorismus octauus.

i Nspice diuites quãtis miserijs ĩmersi sint. et quãtis inqetudinibꝰ corpis et aĩe crucient̃. Non enĩ sinit vtrisqȝ auaricia quietẽ aliquã: Cogitant enĩ semper de augmẽto diuitiarũ suarũ et maximis se curis inuoluũt et piculis exponũt. Timent sẽper ne eas ãmittant. Necesse est etiã diuitem in cõtinuis curis et timoribus stare: multas enim insidias hñt diuitie: et sinistre machinatiões: dolus et fraus sũt annexa diuitiarũ. Nõ cibũ sumũt cũ qete: nõ sõnũ pficiũt: nisi cũ angustijs. Qđ hñt modicũ eis ꝓdest ad qetẽ: qa qđ nõ hñt q̃tidie desiderãt. sic ergo sp inqeti sũt. semp in aĩo suspẽsi. sẽper ĩ desiderio ad alia. Nulla ergo felicitas. nulla qes. nulla deniqȝ aĩarũ salus est in diuitijs Intuere insuper elatos et ĩ honoribꝰ seculi gl'iãtes ĩposqȝ ãbiẽtes cũ quãto tĩore amittẽde gl'ie desiderioqȝ augẽde squaleãt: q̃ et quanta onera corpori et aĩe ĩponant: causa obtinẽde aut ãpliãde gl'ie. Nulla ergo felicitas qes aut salus in eis. Cõsidera viuẽtes in voluptatibus huiꝰ naufragi seculi et amoribꝰ mulierũ: et vide ꝙ tam magnis periculis sepe se exponunt: et tristibus cruciatibus corda sua amore et voluptatibus angustiant diu noctuqȝ: et corporis vires eneruãt. Et quãdo iam vnam

terminant voluptatē quid est? nihil est: transit totum sicut vmbra: dolet caput, tristatur mens, ratio ebetatur, laxantur artus. Exhaurit corpus, viribus destitutā aīa ardet desiderium faciendi, dolor est nō posse iuxta insaciabile desiderium adimpleri, ac quāto magis his fetidissimis et bestialibus voluptatibus īmorant: tanto magis inqetant et ad fediores actus stimulant. Nulla ergo qes in eis. Idē de omnibus alijs voluptatibus sicuti cōmesatiōibus: ingluuie: crapulatiōibus: ingurgitatiōibus ceterisqȝ: qbus quanto magis operā dant eo plus corpori nocumētum / destructōem morbos multiplices: et aīe grauamē et detrimentum adhibent. Sperne ergo o miser hō voluptates omnes tanquā immensū pondus collo appensum in ꝓfundum mergens.

Aphorismus nonus.

Ecc. 1. Vide ergo ꝙ vanitas vanitatū et oīa vanitas: et ꝙ tā magnis laborib⁹ et inqetudinib⁹ tendim⁹ ad infernū: et paucissimis obseruācijs et abstinēciis possem⁹ cōparare aīabus nostris salutē et qetē eternā: incedēdo volūtarie subiugo domū suā: et portādo fideliter onus eius leue. ps. 13. Oēs declinauerūt sīl' inutiles facti sūt, cōpati sunt ps. 48 iumentis insipientibus: et similes facti sunt ipsis. Non ē faciens bonum.

Aphorismus decimus.

SOlicite igitur considera / o infelix peccator et diligenter pensa / et hoc considerans expauesce, diem mortis ante oculos tuos semper pone.

ad emēdationem quātū potes festina. Noli negligere ꝙ te pius deus peccantē sustineat: quia quāto diutius expectat vt emēdes: tāto grauius iudicabit si neglexeris. Tu forte dicis / ha / adhuc iuuenis sū, robustꝰ sū. Nihil aduerse valitudinis in me aut nature defectū percipio. Ad qđ pro certo tibi respōdeo: dum libenter et iocūdissime moratur hō in mūdo: multaqꝫ in lōgo tp̄e disponit agenda: vult enim multos redditus cōparare domos et varia cubilia edificare: parata virentia ac ortos amenos preparare: et se totum quieti dare: et in bonis dies suos deducere: ecce repente rapitur a morte: & ex improuiso spiritus aufferp̄.145 tur a corpore: in illa die peribunt omnes cogitationes eorū. Quare beatū tūc arbitror illum qui semp illam horā habuit ante oculos: et festinauit in illa hora mortis paratus inueniri.

Aphorismus vndecimus.

i Lla igitur hora modo est timenda: vt tūc non timeamus. Illam iā precauemus vt tunc securi esse possumus. Cauemus nūc ne in exitu nostro tristiciam angelis: & gaudium inimicis nostris faciamus. Statim enim cū aīa a corpe educitur aut in paradiso pro meritis bonis collocatur: aut certe pro peccatis in inferni tartara precipitatur. Eligemus modo in presenti vita qđ volumus & hoc iā in vita disponamus: aut scilicet vt perpetue cum sanctis & electis gaudeamus aut vt sine fine cū impijs cruciemur. Et si premia nō inuitāt nos presēs seculū naufragū et transitoriū cum suis pompis et voluptatibus despicere et deserere, saltem pene atrocissime terreant. Et consideremus ꝙ cum mortis p̄ceptum venerit

nec vnius hore momentum nobis conceditur in hac vi-
ta diutius permanere.

Aphorismus duodecim⁹.

S Perne igitur mũdum o miser homo/ sperne mũ
dum miserum/et infelicẽ/instabilẽ et infidelissi-
mũ: in eo enim non inuenis aliquã veram ami-
citiam/caritatẽ/fidelitatẽ/stabilitatẽ/vel tranqllitatẽ. vn⁹
quisq; pro se cogitat. Pater aduersus filiũ: fili⁹ aduersus
patrem: frater aduersus fratrem. nulla quies: nulla tranql
litas: in continuis timoribus: curis: solicitudinibus: inge-
tationibus et timoribus: mũdus ducit nos ad interitum.
Sperne ergo eum et redi ad cor tuũ: et inuenies dominũ
deum tuũ/in quo est summa felicitas stabile et perpetuũ
gaudium et eterna quies.

Aphorismus tredecimus.

V Ita pñs: mũd⁹ iste: O qt hoĩes decipit: o qt seducit
o quot excecat: que vita dum fugit: nihil ẽ: dum
videtur vmbra est: dum exaltatur fumus est: dul
cis est stultis. Amara vero sapientibus: qui ipsã amat nõ
eã cognoscit. Qui ipsam cõtemnit: ipse eã intelligit. Ti-
menda igitur est et fugienda. Ve qui ei credit: beati qui
eam contempnũt. vera enim non est vita quã se ostẽdit.
Alijs enim ostendit se longam: vt perdat in finem. Alijs
breuem vt dũ penitere volunt nõ permittat. Alijs largã:
vt faciant qd velint. Alijs angustã vt non faciant bona.
Quare: o sapiens. fuge: fuge: Iterũ fuge qđ fugis: vita nõ
stra sic est quasi homo in domo aliena: nesciens qua hora
vel die patronus dicat. Vade foras/quia non est tua do-

mus in qua es. O stultũ: o vanũ seculũ quid nobis tanta ꝓmittis dũ decipis. Qui tibi amicus voluerit esse: inimicus dei constituetur.

Aphorism⁹ decim⁹octau⁹.

Iac.4 c Aro vero nostra ē q̃ perdit aīam. Caro misera aggrauat aīam: caro vana demergit in infernũ. Caro inimica ē aīe: q̃ si inimica nõ essꝫ nõ vtiqꝫ dilexisset istius seculi vanitatē: et vita vana non frueretur.

Aphorismus decim⁹ qnt⁹.

v Ita ista nostra est miserabilis & atrocissima quã humores tumidãt: dolores estuãt: aera morbidãt. Esce inflant: ieiunia macerãt. Ioci soluũt Tristicie cõsũmunt. Solicitudo coartat: securitas ebetat: diuitie sup̱biunt: paupertas eijcit: iuuẽtus extollit. senectus incuruat infirmitas frangit: meror cõsũmit. et sup̱ his oib⁹ mors atrocissima succũbit eã visuribũda. O caro cũ deformitate depressa. Cessa mõ te eleuare et aduersus spiritũ te voluptatibus honoribus et diuitijs grauare et anihilare. O quã dura erit anime peccatrici: et quã intollerabilis hora illa quando videbit bonam animam requiẽ recipere ĩ paradiso / se vero torqueri in eterno supplicio.

Aphorismus sedecimus.

t Otus mundus non est: nisi vanum desiderium inquietans. adulatio blandiendo seducens. Cantus syrene decipiens.

Aphorism⁹ decim⁹septim⁹.

Aphorismorū cōpunctionis

c Ognoſce te vilem: fragilem: inſtabilem morituꝛrum plenū miſerijs: peccatis: anguſtijs: et infelicitatibus incertiſſimū vite tue īfinitis periculis circumdatum. Sententiam mortis aut vite eterne pro operibus reportaturum. Cogita dum prodeſt clementiam et bonitatem pijſſimi domini dei tui per propheta; alta voce quater tibi clamātis. Reuertere: reuertere ſunanimitis. Cant. Reuertere: reuertere: vt intueamur te. Quam vocatione; 6. ſi neglexeris iuſto ſuo iudicio tibi dicat. Recede: recede in quam maledicte in ignem eternum: quia viam mandatorum meorum ire noluiſti.

Aphoriſmus decimuſocta.

m Emento ꝙ vita tua eſt ſpiritus vadens et non rediens. Qḋ eſt ſicut aque velociter currentis dila- ps. 77 pſus cuius reditꝰ nō ſperat̄. Qḋ eris eſca vermiū futura et putredo fetidiſſima. Qḋ es ſicut fenum et flos agri: ꝙ eris cinis et puluis lutum et ſtercus inuidium. Eſaie Et ꝙ ſubtus te ſternetur tinea et operimentum tuum e- 14. runt vermes. Quid ergo ſuperbis et voluptates et diuitias mundi proſequeris.

Aphoriſmus decimuſnonus

m Emento ꝙ nihil de tuis auferes: niſi bona opera tua: et que ex operibus miſericordie premiſiſti/ 2. ma et ꝙ tui amici tam parū pro te faciunt et tā negli cha. 12 gēter et ꝙ tā cito tui obliuiſcunt̄ quibus tua reliquiſti / vide ergo quo vadas. Ad mortem enim continuo. Ad iudicem ſtrictiſſimum: ad penā vel gloria; eternā: et hoc totū in breuiſſimo temporis ſpacio / quia vita preſens ſi-

ne intermissione decrescit /dilabit̃ /breuis est: et cito tran
sit cum omnibus concupiscentijs eius.

Aphorismus vicesimus.

o Mnes veluti aq̃ dilabimur. Et sic peregrinus ho-
spes vnius noctis ex hoc misero seculo recedim⁹:
2. Re. in terram alienã in qua nõ nisi iusticiam inueni
14. mus. Tunc beatus homo qui hic in dei et proximi dile-
ctione ambulauerit /ve misero peccatori qui cũ a morte
raptus fuerat mox iusto terribilis iudicis iudicio eternis
tormentis et inexplicabilibus cruciatibus sine fine tradet̃

Aphorismus vicesim⁹ prim⁹.

v Ita tua o homo est labor continuus. peregrinatio
dura. plena periculis itinerũ. Exilium lamentabi
le plenum meroribus et amaritudinibus. Pugna
& milicia quotidiana aduersus mundũ istũ infelicem &
eius cõcupiscentias. Carnẽ propriã plenã miserijs et cala-
mitatibus. Diabolũ seuissimũ hoĩs hostem et omnes põ
pas et iniurias insidias eius. Insidiatur enim semper qua-
si leo: vt rapiat et abscondit laqueos.

Aphorismus vicesim⁹ secũd⁹.

n Oli abduci vanitate diuitiarũ honorum et volu
ptatũ: mũdus incitat te /vocat te /blandit̃ tibi / alli
cit te /ꝓmittit tibi omnia illa et quietem in eis ac
longam vitam quã etiam cũ vellet tibi largiri nõ posset:
sed in oĩbus mẽtit̃ tibi. Sic enim te decipit / irritat et illaq̃
at /interficit te & ad inferos te p̃cipitat. Pensa hoc bene.
O huius mũdi miserrime & stultissime amator et sis cir-
cũspectus vndiq; quia opus est preuisione in tot & tan-
tis periculis vndiq; enim nos huius vani seculi mala ob-

ſident. Caro premit et coinquinat. Diabolus inſidiatur: vt rapiat et perdat in finem.

Aphoriſmus viceſim⁹ tertius

f Iſtula dulce canit volucrem dū decipit auceps ſimili modo p mundi blandimenta: vt per fiſtulā diabolus dulce canit melos vt decipiat inopē peccatorem. Quod aūt auceps decepte aui infert ſolacium ī fine rei videtur. Ipām enim interficit / deplumat / ac igne excoquit. Idipſū diabolus decepto pctōri facit. Rapit enī eū p mortē atq; eterna morte ipm interficit: ac eterne gehennalis ignis cruciatibus & tormētis ipm eternaliter et lamentabiliter excoquit.

Exaudi deus oratōnem meā cū deprecor: a timore in-

imici eripe animã meam. Protexisti me a cõuentu mali-
gnantiũ a multitudine operantium iniquitatẽ. psal. lxiij
Et iterũ in alio loco. Prouidebam dñm in cõspectu meo
semper: quoniã a dextris est mihi ne cõmouear. Actu. ij.
Propter hoc letatum est cor meũ: & exultauit ligna &c.
psal. xv. Notas mihi fecisti vias vite / adimplebis me leti-
cia cum vultu tuo. psal. xv.

Ansuetissimus rex et propheta dauid in psalmis
m suis sparsim alludit precedentibus aphorismis et
maior pars fundamenti eorum ipsis insita repe-
ritur. Ait dauid rex et propheta: Diuites eguerunt et
ps. 33. esurierunt inquirentes autem dominum non minuen-
tur omni bono. Oculi domini super iustos et aures eius
ps. 36 in preces eorum. Vultus autem domini superfacientes
mala vt perdat de terra memoriam eorum. Noli emulari
in malignantibus neq; zelaueris operãtes iniquitatem.
Quoniam tanquã fenum velociter arescent et quemad-
modum olera herbarum cito decident. Noli emulari in
eo qui prosperatur in via sua in homine faciente iniusti
cias. Desine ab ira et relinque furorẽ noli emulare vt ma
ligneris. Quoniam qui malignantur exterminabuntur:
sustinentes autem dominum hereditabunt terram.

Vlt propheta ꝙ dimittatur iudiciũ deo & nul-
v lus murmurare p̃sumat cõtra opera domini ac i-
tromittat se de factis ei⁹ quare hoc vel illud faciat.

Vbi iungit ꝓpheta ruinã iniqui hoĩs in bonis et
ps. 36 r honoribus exaltati. Et adhuc pusillum et nõ erit
peccator queres locum eius & nõ inuenies. Mã
sueti autem hereditabunt terrã et delectabunt in multitu-
dine pacis. Melius est modicum iusto super diuitias pec

catorum multas. Quoniā brachia (hoc est potentie) pecca
torū conterentur confirmat autem iustos dominus. Non
confundentur in tpe malo: et in diebus famis saturabūt
(Sz qn scz peccatores peribūt eterna fame) Et in alio loco
ps. 36 Inimici vero dñi mox honorificati fuerint et exaltati quē
admodum fumus deficient. Iunior fui etenī senui: et non
vidi iustū derelictum aut semen eius q̄rens panem. Tota
die miseretur & comodat: & semē illius in bñdictōe erit.
ps. 36 Cū ceciderit nō collidet: qa dñs supponit manū suā. Et
in alio. Expecta dñm et custodi viaz eiꝰ & exaltabit te. Vi
di impiū supexaltatum & eleuatū sicut cedros libani &
transiui: et ecce nō erat q̄siui eum & non est inuentus lo
cus eius: dormierunt somniū suum & nihil inuenerunt ps. 75
omnes viri diuitiarum in manibus suis. Ecce ipsi peccato ps. 72
res et habundantes in seculo: obtinuerunt diuitias. Quo-
niam facti sunt in desolationem subito defecerunt perie-
runt ꝓpter iniquitatem suam deiecisti eos dum alleuarē-
tur. Et in alio loco. Ne timueris dum diues factus fuerit ps. 48
homo: et cū multiplicata fuerit glia domus eius. Quoni
am cū inteierit nō sumet oīa neq̨ descendat cum eo glo
ria eius. Quia anima eius in vita eius benedicitur vsq̨ in
ps. 51. eternum non videbit lumen. Videbunt iusti & timebūt
& super eum ridebunt: & dicent ecce homo qui non po
suit deum adiutorem suū. Sed sperauit in multitudīe di-
uitiarum suarū et preualuit in vanitate. Ecce ꝙ oīa sūt
trāsitoria & vanitas: & ꝙ nulla salꝰ ē ī diuitijs nullaq̨ fe-
ps. 61. licitas. Dicit īsup. Verūtamē vani filij hoīm mēdaces filij
hoīm. Nolite sperare in iniq̄tate: et rapinas nolite concu-
ps. 54 piscere diuitie si affluūt noli cor apponere. Iacta sup dñm
curā tuā & ipse te enutriet. nō dabit ī eternū fluctuatiōez

iusto. Qđ aũt omĩa cito trãseant patet. quia homo qui il-
lis vtitur cito transit. Ait ꝓpheta. Ecce mensurabiles po-
ps.38 suisti dies meos: et substantia mea tanꝙ nihilum ante te
ps 89 Mane sicut herba transeat (scilicet homo miser in hoc trã-
sitorio seculo) mane floreat et transeat vespere decidat in-
duret & arescat. Quoniã omnes dies nostri defecerunt /
& in ira tua defecimus. Anni nostri sicut aranea medita-
buntur dies annorum nostrorũ in ipsis anni septuagin-
ta. Si autẽ in potentatibus octoginta anni & amplius eo-
rum labor et dolor.

Ecce quã paucis annis vita nostra mensurat̃ / & ꝙ
maximũ vite nostre spaciũ tam in paucis horis
consistit. Et tamen inter mille hoĩes vnus talem
terminũ a propheta descriptum non attingit. Quare er-
go o miser homo ita ociosus in illo tẽpore vagaris quare
te non disponis: quare non penites? Et in alio loco. verũ
ps.38 tamen vniuersa vanitas oĩs homo (a fs caro) viuens. Verũ
tamen in imagine pertransit homo sed et frustra contur
p.48. batur / Thesaurisat et ignorat cui cõgregabit ea. Et relin
quent alienis diuitias suas. ad nihilũ deuenerunt tanꝙ ps.57
aqua decurrens. De laude autẽ humana que a plerisꝙ
queritur: qui student placere hominibus et laudari cupi
ps.52 unt ait. Quoniam dñs dissipat ossa eorũ qui homini-
bus placẽt confusi sũt: qm̃ dñs spreuit eos. Ecce ꝙ q̃ hoĩ-
bus placere student spernunt̃ a deo & qui gloriam hui⁹
seculi venerant̃ / confundunt̃ / et dissipatur a domĩo deo
gloria eorum / qui vult vt solum studeamus placere ei et
spem nostram in eo ponamus & ante faciẽ eius nos hu-
miliemus qui est laudabilis et gloriosus et superexaltat⁹
in secula rex celi & terre / a q̃ oĩs salus et bñdictio nostra.

Domĩe ne in furore tuo arguas me: neqȝ in ira tua corripias me. Miserere mei dñe quoniam infirmus sum: sana me domine: qniam conturbata sunt omnia ossa mea Et aĩa mea turbata est valde. sed tu dñe vsqȝquo. Psal. vi. Deus celorũ creator aquarum: et dominus totius creature: exaudi me miserã deprecantem: et de tua misericordia presumentem. Memento domine testamenti tui: et da verbum in ore meo. Iudith. ix.

n Ecqȝ confidendũ est in fortitudine et potẽtia Ait enim dauid. Non saluatur rex ꝓpter multã virtutem et gygas non saluabit in multitudine virtutis sue. Fallax equus ad salutem in habundantia autẽ ps. 32

p̄. 48 virtutis sue non saluabitur vir. Et alibi. Qui confidunt ĩ virtute sua; et in multitudine diuitiarum suarum gloriā-tur. Relinquent alienis diuitias suas & sepulchra eorum domus illorum in eternum. Sicut oues in inferno positi sunt mors eos. Et auxilium eorum inueterascet in inferno gloria eorum. Hij in curribus et hij in equis non autem in nomīe dei nostri. Ipi obligati sunt et ceciderūt:
nos autem surreximus et erecti sumus. Non in fortitudi ps. 19.
ne equi voluntatem habeat; neq3 in tybijs viri beneplacitum erit ei. &c.

Aphorism⁹ vicesim⁹ quart⁹

n Oli igitur o miser peccator mentis anchoram figere in hijs transitorijs et instabilibus rebus. Nolite maculare cū diuitijs honoribus et voluptatibus. Noli miseram animam tuam grauare mole demergentium viciorum: quia cito relinquere cogeris: velis nolis mundum et omnes eius pompas cum tempus quod prope est aderit: q̄ si totum mundum in possessione haberes vnam horam ꝓ eo comparare manendi in vita non posses. Quare leue sit tibi et iocūdum ip̄m spernere et relinquere et suaue iugum domini humeris imponere et eius onus leue portare.

Ex gratia clementissimi filij dei viui benedicti iesu et eius benedicte matris Finit particula secunda.

Quis ascendet in montem domini:aut quis stabit in loco sancto eius, Innocens manibus et mundo corde qui

&c. Psal. xxiij. Quis ascendit in celum atq; descendit. Quis cõtinuit spiritũ in mãibus suis. Quis colligauit aquas quasi in vestimẽto. Quis suscitauit oẽs termios terre. pūerbio. xxx. Quã magna multitudo dulcedinis tue domine: quã abscõdisti timentibus te. Perfecisti eis qui sperãt in te in conspectu filiorũ hominũ. Proteges eos in tabernaculo tuo a contradictione lignarum. psal. xxx.

In nomine omnipotentis

dei qui est: a quo omne qđ est qui sedet in solio maiestatis sue super cherubin et intuetᷣ abyssos ad cuius nutũ columne celi cõtremiscunt et pauẽtque celi celorũ capere nequeũt. Incipit pticula tertia. Particula tertia continet aphorismos dependentes arebus docentihus et mõnstrantibus viam virtutum et salutis eterne.

Aphorismus primus:

Aliter o homo: in hoc transitorio seculo viuens vitam tuã instituas vt viuas deo gratus: toti mũdo tumulatus: crimine mundatus et semper transire paratus. Deo aũt gratus et acceptus efficeris per obseruantiam mandatorũ eius qui ait. Si vis ĩgredi regnũ celorũ / serua mandata. Obseruãtia aũt mandatorum dei stat in illis duobus scilicet dilectõe dei et proximi. Si enĩ deũ diligis propter ipsũ facis et dimittis: facis scilicet que ei placent: dimittis: que displicent: incitatus amore et timore eius filiali. Si dominũ diligis odis malũ. Si mala diligis: odis animã tuam. Si autem proximum diligis qđ tibi ab ipso non velles fieri ipsi non facis et econtra

Viue sic vt sequitur: hec sit tibi natura viuendi / ita vi-

tā tuā labilē et trāsitoriā īstitue: vt sis deo grat⁹ et accept⁹ quod fit per obseruantiā mādatorū suorū. Mūdoq; cruci fixus et mortuus eiusq; pompis et vanitatibus eius alienus sine omni macula et inqnamento illecebrū cogitationū operationū et locutionū. scp mortis seuissime memoriā pectori īprimēdo: qua nihil certius: hora vero eius nihil incertius. Memorare nouissima ait scriptura: et nūquā in eternū peccabis. Ea aūt sunt mors incerta. Iudiciū strictissimū pena vel gloria eterna scd'm operū exigētiā. Ecci. 7.

Aphorismus secundus.

1 Vt aūt de mandatis breue documētū habeas hūc lege aphorismum qui tibi ea breuiter declarat et exponit. Si vis ingredi vitā serua mādata. Et sūt Mat. 19.

Non adorabis deos alienos: vel vnum deum adora: vel diliges dominū deum tum: scilicet patrem et filium — Eide / Spe et / Caritate — et spiritumsanctum in vnitate essentie ex toto corde: tota anima: ex tota mente: et totis viribus: nihil sub celo eius dilectioni preponendo. Exo. 20 Mat. 22.

2 Non assumas in os tuum nomen dei tui inuanum non periurando / non maledicendo / vota tua reddendo deuote. Exo. 20.

3 Memento vt diez sabbati sāctifices
- Cessando ab omni ope seruili
- Beneficia dei rememorando
- Diuīa officia deuote audiendo et dolendo de peccatis: ac te reconciliādo deo creatori tuo a q̄ dilapsus es, per peccatum

		Spiritualem honorando
	Onora patrē tuuȝ	Temporalē non ledendo
4 h	et matrem tuā:vt	in aliquo:sed obediendo
	sis longeuus	Carnalē regraciādo:obipando
		Auxiliū dādo filialr tractādo
5 n	On mecha	Extra matrimōiū actū ñ ppetrādo
	beris	Matrimonio non abutendo
		Contra naturā non faciendo
		Opere ledendo
6	Non occides	Ore loqndo /detrahēdo /suspicādo
		sinistre interpretando / precipiēdo.
		Corde odiendo
		Oculte furando
n	On furtum	Violenter rapiendo
7	facies	Nequiter defraudando
n	On loquaris cō	falſe teſtificando
8	tra proximū fal-	Menciendo
	sū testimoniū	In dicēdo.ſ.dicere falsū vicium
n	On cōcupiscis rē vel	Corde consenciendo
9	domū pximi tui	In malū finem ordinando
		Depdita celādo auare rtinēdo
		Nō decipiēdo vel verbis alliciendo
n	On desidera	Non corde nequiter cogitando &
10	bis vxorem p	consentiendo
	ximi tui	Nō opere abducēdo retinendo

h Is breuibus verbis habes expositionē mādatorū dei tui in quibus exercere te teneris q̄ seruare te oportet omnia:et in nullo deficere: quia q vnū frangit oīm reus censebit. In illis te exercita. Disce ea /pre

pone ipsa oculis tuis vt speculũ in quo te cõspicias. Sint tibi metrũ et mensura oĩm actuũ tuorum. Sint tibi via la ta ad eundũ ad eterna gaudia & societatẽ beatorũ.

Aphorismus tertius.

V Is esse xp̄i discipulus: abnega temetip̄z: tolle cru ce tuã (scilicet patiẽter ferẽdo aduersitates q̃scũq̀z) et sequere eũ. Si vis esse perfectus. Relinq̃ patrẽ. matrẽ: fratres: sorores: et omnes huius mũdi affectiones. Vẽde oĩa q̃ habes: & da paupib⁹ & seq̄re eũ. Per mltas tribulatiões optet nos ire ĩ regnũ celorũ. Multe tribulati ones iustoꝝ: & de his oĩb⁹ liberabit eos dñs. Nõ ẽ alia via ad regnũ celoꝝ: nisi via crucis: passionũ: et tribulationũ: ea aũt via nullã penit⁹ voluptatẽ: nullã carnis lasciuiam: nullã caducarũ rerũ dilectiõem admittit. Et siqs alia via intrare voluerit: fur erit et semetip̄m seducit. Item inter la trones cadet & deuorabitur igne gehenne.

Mat. 16.

Mat. 19.

p̄s. 33.

Aphorismus quartus

S Pera in dño: honora eũ: time eũ: te cõfidẽter ei su bice: deuote te ei cõmẽda. Volũtatẽ tuã sue volũ tati hũiliter cõforma. Nihil preter eũ desidera. Cũcta opa tua in ipsũ ordina. Ipsũ ĩ tribulatõib⁹ vt patrẽ ĩuoca / & ĩ necessitatib⁹ tuis ad eũ clama. In aduersis ꝓpter ip̄z patiẽs esto. Vindictã ei offerẽdo / ĩiuriarũ ñ memor: s; totũ deo cõmittẽdo: & eũ expecta q nõ ꝑmittit hoĩem tẽptari vel tribulari vltra id qd̓ põt: faciẽs eternũ ꝓuentũ de tẽptatõe Cõstãs esto in via mãdatorũ suorũ ab ipsis minime decli nando. Sẽp pctã tua p̄ ocul̓ gere: ip̄a p̄terita deplora / pre sentia per penitẽtiã mox dele: ac eũ roga vt tibi omnia ĩ dulgeat: & a futuris te custodiat. Pre omnibus autem

i. cor. 10.

humilitatem in verbo/corde/et opere/elige et amplecte re/et nunquã ab ea recede/quia sine humilitate nullum operũ nostrorũ deo potest placere/ qui humilia respicit ĩ celo et in terra:et alta a longe cognoscit:Humilitas est radix et succus omniũ virtutũ et earũ vita forma et anima. Sicut superbia mors et destructio earũ. Semina in lacrimis et tristicia et ĩ exultatõne perpetua metes.beati tristes beati qui lugent:quoniã consolabuntur Non ẽ possibile hic perfrui omnibus delicijs et solacijs et in futura vita. Non est possibile letari hic cum mundo:et in celo in futura vita cum beatis.

Aphorismus quintus.

e Sto mundus corde/ore/et opere/Ipa enim mũdicia deum de facie in faciem rontẽplatur/et omnis mundus a regno celorum procul repellitur. Esto(vt dictnm ẽ)hnmilis:humilitas enim in celo exaltatur et potenter triumphat.Quãtomagis deiectns spretus et vilis in hoc seculo haberis/vel tu te talem reputaueris tanto magis in regno celorum exaltaberis. Qui se exaltat humiliabitur/et econuerso. Veritatem serua in corde/& in ore/& in ab nunquã declina ꝑpter dominum xp̃m qui est ip̃a met veritas. Et cum a veritate per mendacia vel falsa testimonia. Vel detractiones vel malas suspicationes vel sinistra iudicia vel odiosas interpretatões actuũ proximi tui morũ vel vite sue declinaueris absq; dubio a xp̃o et om̃i eius societate scias te iam declinasse. Veritas autẽ ipsa soliũ glorie in futuro seculo obtinet. Amplectere paupertatem. Beati enim pauperes (Ratio) quoniã ipsorum est reguum celorũ. Diuitiarum amorẽ

excludat a corde tua miserabilis casus diuitis et lazari & finem vtrorũq; intuere. Pre omnibus aũt pacem cũ omnibus habeas. Quia vbi pax et caritas: ibi deus est. Luce i. Ro. 12

Aphorismus sextus.

e Sto etiam misericors: quia maximũ caritatis op9 est misericordia: & ipsa misericordia salutis eterne mercedem cõsequit̃. Cõpatere infirmis. Condoleas merẽtibus & tristibus. Cõsolare gementes. Iniuriam patienter dimitte defectus aliorũ cum ratione tollera et peccatoribus cõpatere & pro eis roga. Et moueat te ad nunquã obliuiscendum operũ misericordie q̃ in strictissimo extremo iudicio nõ allegatur a benedicto iudice viuorum et mortuorũ. Alia causa damnationis dãnatorũ nisi operum misericordie omissio. Ait enim. Ite maledicti in ignem eternũ. Causa: esuriui enim & non dedistis mihi cibum: & sic de alijs per ordinem. Quare diligẽter cunctis diebus vite tue: & cum maxima aduertentia exercita te in operibus misericordie quantũ potes: vt in extremo iudicio merearis audire sententiã eterne consolatiõis et leticie. Et q̃ de temporalibus nõ potes exercere de spiritualibus adimpleas. Quia nullus excusatur ab operum misericordie exhibitione: et omnis catholicus ad ea tenet̃ Stude igitur diligenter in eis. Mat. 25.

Aphorismus septimus.

m Aledictus qui ponit spem & fiduciã suam in homine: cuius dies in vanitate deficiunt. Beati omnes qui confidunt in domino & ambulant ĩ via mandatorum eius. Spera in domino: et fac bonum: inq̃re pacem et persequere eam.

Aphorismus octauus.

Is viuere in eternum: virtutes cole: vicia sperne:
v vel declina a malo, fac bonitatem, amore dei tui
incitatus et timore eius filiali. Et breuius serua
mandata: et hoc omnibus est necessarium pceptum. Vel
derelinque omnia: vende omnia que possides da paupe-
ribus. Relinque patrē: matrē: vxorē &c. et sequere xp̄m
hoc est perfectorum necessarium consilium. Vis ascen-
dere in montem domini: Esto innocens in factis: mun-
dus: corde: ore: et opere. Animam tuam noli exercitare ī
vanitatibus seculi: proximo tuo non fac malū vel dolum
corde verbo facto vel consilio: aut exemplo malo. In nul-
lo enim penitus eum offendere debes: & sic faciendo in-
nocens eris quo ad proximum: sine quo nō potes venire
ad celum.

Aphorismus nonus.

Cala per quam ascenditur facili ad celum qua-
f tuor principales gradus habet. Primus indicat vt
sis mundus corpore et animo. Secūdus vt sis pa-
tiens in aduersis et humilis in prosperis & generaliter in
cunctis rebus. Tertius vt sis verax ī verbis et loquela par-
cus & modestus. Quartus vt sis constās & perseuerans ī
bonis nequaq̄ instabilis & remissus. Non enī qui appo-
nit manū aratro & postea dimittit. Sed qui perseuerat vs-
q̄ in finem: hic saluus erit. Iugū autē domini (vt sepe dixi
mus) suaue est et onus eius leue: quare nullā habebis oc-
casionem subtrahendi collum tuū & dorsū a suaui eius
iugo et retrocedendi. Constans ergo esto & confortare ī

domino & ipsum expecta Viriliter age et sustine ipsum & confortetur cor tuum. Inuoca eum. Clama ad ipsum in tribulationibus. Quia est fidelis / suauis / pius / et mise ricors / qui tribuit habundanter omnibus inuocantibus eum in veritate et timentibus eum nunquā manum cle- mentie et gratie sue subtrahit. Spera ergo in eo fiducialiter age et sustine dominum. 2.pa. 32.

r Egulam autem vere catholice religionis sūmariam dantē intelligere virtutes quas colere debet xp̄iane religionis professor & prohibētem vicia que a felicitate impediunt his sequētibus quatuor apho rismis intelliges a traditiōe sancti benedicti viri religiosissimi accepti quā et ipse accepit a traditōe sanctorū patrū orthodoxe fidei a vase electōis sancto paulo a basilio et ceteris patribus. Quorum primus.

Aphorismus decimus

i N primis necesse est deum ex toto corde diligere ex tota anima: tota virtute. Deinde proximū tanquā seipsū. Deinde non occidere. non adulterari nō facere furtū. nō cōcupiscere. nō falsū testimoniū dicere: honorare omnes homines. Et quod quis sibi nō vult fieri: alij ne faciat. Abnegare semetipsum vt sequatᷣ xp̄m Corpus castigare. delicias non amplecti. ieiunium amare pauperes recreare. nudum vestire: infirmū visitare: mortuum sepelire in tribulatione subuenire. dolentem consolari et a seculi pompis et actibus se facere alienū. Nihil amori christi preponere. Et iste ē primus aphorism⁹.

Aphorismus vndecimus.

Particula Tertia

s Ecundus necesse est homi xpiano irā non perficere: iracundie tēpꝰ nō reseruare. Dolū in corde n̄ tenere. Pacem falsam nō dare. Caritatē nō derelinquere: nō iurare ne forte periuret: veritatē ex corde et ore proferre. Malum ꝓ malo nō reddere. Iniuriam non facere: sed et factam patienter sufferre. Inimicos diligere. Maledicentes se nō maledicere: sed magis benedicere persecutionem ꝓ iusticia sustinerei Nō esse superbum. uon vinolentum. non multū audacem. Nō somnolentū. nō pigrū. non murmurosum. non detractorē. Spem et causam suam deo committere: bonū aliquod cū in se viderit deo attribuere non sibi: Malum autē semper a se factum recognoscat: & de eo doleat & sibimet imputet / diē iudicij timere / gehennam expauescere. Vitam eternam omni concupiscentia spirituali desiderare. Mortem quotidie ante oculos suspectam habere. Actus vite sue omni hora custodire. in omni loco deum respicere se pro certo scire. Et habes iam secundum.

Aphorismus duodecimus

t Ertius vt vitam eternam adipiscatur homo. Bonū est cogitationes malas cordi suo aduenientes mox ad petraꝫ que est xp̄s allidere / et homini seniori spirituali patefacere. Os suū a prauo et malo eloqo custodire. Multū loqui non amare. Verba vana et risui apta non loqui. Risum multū aut excessiuū non amare. Lectiones sanctas & sermones verbi dei libenter audire Orationi frequenter incumbere. Mala sua preterita cum lacrimis vel gemitu in oratione deo confiteri & de ipsis malis de cetero abstinere et omnibns occasionibus et ea

emendare. Desideria carnis non perficere. Voluntatē propriam odire preceptis superiorū in omnibus obedire etiā si aliter ipsi agant. Memores dominici precepti: que dicunt facite/que autem faciunt facere nolite. Non velle dici sanctum vl' probum et iustū antequā sit: sed prius esse q̄ verus dicatur. tertium capias.

Aphorismus tredecimus.

q Vartus xpiano ad salutem necessariū est. Precepta dei factis quotidie adimplere. Castitatē amare. nullum odire: zelum non habere. Inuidiam non exercere. Contentionē nō amare. Elationem fugere Seniores venerari. Iuniores diligere ī xpi amore pro inimicis orare. Cū discordantibus ante solis occasum cōcordare et in pacē redire. De dei misericordia clemētia & bonitate ꝓfundissima nūquā desperare. habes iam vltimū.

Precedētes quattuor aphorismi explicāt oīa que xpiano homini sunt salubria et necessaria ꝑ felicitate adipiscēda. Et in sūma docent declinare a malo et facere bonum virtutes colere. Vicia detestari atq; deponere.

q Auid aūt mansuetus ac deuotissimus rex et propheta ex spiritu dn̄i loquēs predictis aphorismis sparsim in suis criminibus consonat cuius verba rogo sedulo legere ac animaduertere velis. Primo autē interrogat quis mereatur ascendere ad montē eternitatis gaudiorum inenarrabiliū: et accipit responsum a sancto spiritu. Ait enim.

d Omine quis habitabit in tabernaculo tuo aut q̄s requiescet in monte sancto tuo. Responsio. Qui ingreditur sine macula & operatur iusticiam. ps. 14

Qui loquitur veritatē in corde suo qui nō egit dolum in
lingua sua. nec fecit proxīo suo malū et obprobriū nō ac
cepit aduersus ꝓximos suos. Qui iurat ꝓximo suo et nō
decipit qui pecuniā suā non dedit ad vsurā et munera su
per innocentē nō accepit. Et in alio loco ex eodē spiritu
ps. 23 interrogat. Quis ascēdet in montē dñi: aut qs stabit ī loco
sancto suo? Responsio. Innocens manibus et mundo cor
de: qui nō accepit in vano aīam suā nec iurauit in dolo ꝓ
ximo suo hic accipiet benedictionē a dño et misericordi-
ps. 36 am a deo salutari suo. Et breuioribus verbis in alio. De-
clina a malo fac bonitatem / et inhabitare (scilicet in do-
mo domini eternorū gaudiorū) ineternū &c. Intellexisti
iam ex ꝓpheta ꝙ si vis ascendere in mōtē dñi inter cete-
ra valde necesse est liguā refrenare: ac dolū cū ipsa nequa
quā facere. Multi enim ꝓpter lingue pctā damnantur: ꝙ
vt ita esse cognoscas audi ipsum de tali lingue effrenatio
ne sparsim in carminibꝰ suis dicentem. Quis est homo q
ps 33. vult vitā diliget dies videre bonos. Rñsio. Prohibe liguā
tuam a malo: & labia tua nō loquant̄ dolū. Diuerte a ma
lo et fac bonum: inquire paceꝫ: et prosequere eā. Et ī alio
Quid detur tibi aut quid apponat̄ tibi ad linguā dolosā.
Responsio. Sagitte potentis acute cum carbonibus deso
latorijs. Et in alio. Alienati sunt pctōres a vulua & erra- ps. 57
ps 129 uerunt ab vtero locuti sūt falsa. Audi iam penam. Deus
conteret dentes in ore ipsorum molas leonū confringet
dominus: ad nihilū deueniens tanꝗ aqua decurrens in-
tendit arcū suū (scilicet ipsos sagittis suis ardētibus affligē
ps. 38 do) donec infirmentur. Et in alio. Dixi custodiā vias me
as: vt non delinquā in lingua mea. Quia scilicet tam ma

gnum peccatum est: et domino displicēs et plurimos a fe
licitate reiciens. Subiungit. Posui ori meo custodiam. In ps. 38.
alio. Odisti omnes qui operantur iniquitatē: perdes om=
nes qui loquuntur mendacium. Virū sanguineū (et de=
tractorem) et dolosum abhominabitur dominus. viri do= ps. 51.
losi non dimidiabunt dies suos: Et in alio tota die iniusti
ciam cogitauit lingua tua: sicut nouacula acuta fecisti do
lum. Dilexisti maliciam sup benignitatem: iniquitatem
magis loqui quam equitatem. Dilexisti omnia verba p̄=
cipitationis lingua dolosa. Audi iam penam post impū=
gnationē Sequitur enim. Propterea deus destruet te in
finem: euellet te & emigrabit te (scilicet faciet te exire cū
adhuc libenter et voluptuose immorari velles) de taberna
culo tuo (possessione tua: de omnibus predijs et diuitijs
tuis) et radicem tuam de terra viuentium.

Aphorismus decim' quartus

h Ec pensa tu miser et infelix huius mundi garru=
lator detractor et linguose: et qui non cessas pro=
ximum tuum dolo circumuenire lingua macu=
lare. Cessa modo et amplectere silētium quod (vt iam ha=
buisti) summe necessarium est viro christiano. Pone cu=
stodiam ori tuo: ac hostium circūstantie labijs tuis. Impo p̄. 104
ne frenum lingue tue ne loquatur dolum / mendacium
detractionem / ne sit magniloqua et iactantijs maculata.
Ama parum loqui. Quia in multiloquio vix peccatum
vel mendacium deerit. Ideo sancti patres regularis puer.
io.

vite institutores tam diligenter attēdētes pericula lingue silentium preceperunt iniunxerūt cōmendauerūt et fratres suos ad amplectendum ipsum sedulo hortati sunt veluti cernis in scriptis sancti basilij: benedicti: cesarij: augustini et aliorum: et quam necessarium sit silentium beat⁹ bernardus in pluribus locis explicat.

Aphorism⁹ decim⁹ quintus

n Ecesse est autem nobis insuper vt non solum verbo vel nomine xp̄iani simus: sed etiam operibus professionem nostrā ac religionem christianam concernentibus ne mortua in nobis sit fides: ne inutilis sit nobis ad felicitatem: ne occasio profundioris et grauioris dampnationis insuper vt non solum ore loquamur de deo et eius mandatis: sed etiam toto corde diligamus et operibus eius mandata efficiamus. Et quanto maiorē scientiam et intelligentiam mandatorū dominī: scripturarum sanctarum: ceterorumq; donorum intellectualiu; accepimus tanto maiorem et grauiorem rationem ad iudicium tracti dare cogemur grauioribusq; penis adiudicabimur si neglexerimus ipsis bene vti et secundū ea vitā mores et actus nostros regulare et deo gratiari. Crescentibus enim donis crescunt et rationes donorum &c. De quibus audi regiū propbetam mansuetum Dauid.

Aphorismorũ cõpũctiõis

Beatus vir qui non abijt in consilio impiorum : & in via peccarorum non stetit: et in cathedra p estilentie non sedit. Sed ĩ lege domini volũtas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte &c. Quoniã nouit dñs viam iustorꝝ et iter impiorũ peribit. p̃s. i. Et in alio loco. Voce mea ad dominũ clamaui et exaudiuit me de monte sancto suo. Ego dormiui et soporatus sum: et exurrexi : quia dominuu suscepit me. Psal. iij.

It dauid rex & ꝓpheta. Peccatori aũt dixit: quare p̃s. 49
a tu enarras iusticias meas & assumis testamentũ
meum ꝑ os tuũ. Tu vero odisti disciplinã (vitam

doctrine & scientie non cõformãdo) & proiecisti sermones meos retrorsum (ipsos minime obseruando et attendendo) Si videbas furem cucurristi cum eo et cum adulteris portionem tuam ponebas (quorum mala magis secutus es) os tuum habundauit malicia / et lingua tua cõcinnebat dolos. Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris / & aduersus filium matris tue ponebas scandalũ. Et qd' sequitur aduerte. Hec fecisti et tacui / existimasti vtiq; q' ero tui similis. Ecce penam post impugnationem. Arguam te (scilicet in furore meo) et statuam contra faciem tuam (scilicet ad iudicium te trahendo post longam patientiam quam tecum habui) post multas vocatõnes et exhortationes quas tibi misi. Subiungit. Intelligite hec qui obliuiscimini deum: nequando rapiat / et nõ sit qui eripiat

r Apiat quidem ad iudicium per mortem inopinatam siue penitentiã / & iusto suo iudicio eternis tormentis adiudicet: a quibus postea nullus eripi potest domino sic valente. Intelligite igitur hec qui hunc infelicem mundum diligitis / et de deo modicũ cogitatis: et cauete vobis.

Aphorismus decimussextus.

n Otate hoc o miseri filij huius mũdi. Pensate singula sancti spiritus verba viuete in timore dei & dilectione proximi. Ne arguamini a deo excelso et glorioso: qui ẽ terribilis fortis atq; magnus / cui nemo potest resistere / a cuius facie nullus potest se obscondere

ne moriamini (cum statuentnr aduersus vos in iudicio omnia delicta vestra accusantia vos ac more molis grauissime collis vestris appensa) audire sententiam eterne damnationis. O prudenter agite: et ad dei (cum iaȝ viuitis) misericordiam celeriter droperare.

Ex gratia domini nostri iesu Cristi qui propter hominem factus est homo in fine temporum et defectos nostros portauit factus patri obediens vsq; ad mortem: et eius humilime matris Marie Finit tertia particula.

Sequitur extremum iudicium de quo quis fidelis debet considerare.

Particula Quarta

SVRGITE MORTVI VENITE AD IVDICIV.

De reprobis in finali iudicio: dicit ipsa veritas que mẽtiri non potest. Ibunt hi in supplicium eternum. Vel aliter. Discedite a me maledicti in ignem eternum: qui paratus est diabolo et angelis eius. Mathei. xxv. De iustis autem dicit. Ibunt hi in vitam eternam. Mathei. xxv. vel aliter. Venite benedicti patris mei: percipite regnum vobis paratum ab origine mundi. Mathei. xxv.

In nomie dei excelsi et gloriosi / qui in numero pondere et mensura cuncta ordinauit / et disposuit / apud quem est fortitudo / cuius ire resistere nemo põt: sub quo curuãtur qui portant orbem cui mille milia assistunt angelorum: et decies cẽtena milia ministrant: cuius immensa est et inuestigabilis misericordia promissionis eius: qui vult omnes homines saluos fieri. s. quantũ est ex parte ipsius.

Incipit quarta particula aphorismorũ cõpũctõis.

Quarta particula continet aphorismos a consideratione rerum dependentes que hominem terrere solent / sicuti extremum iudicium / tormenta infernalia: et ponuntur ibi consideratõnes vtiles summarie de predictis. Continet etiam aphorismos de gaudijs eterne vite hominem inuitantibus: ac allicientibus vt penitentiam agat: vt si pene ac tormenta eterna multiplicia nõ terrent saltem tanta gaudia alliciant: et sic penitentiam inducant.

O vtinā homīes hu⁹nau fragi seculi.

- Saperet̄ p̄terita
  - Temporis amiſſiōꝫ
  - malorum cōmiſſionem
  - bonorū omiſſioneꝫ
- Intelligeret̄ Tria p̄ntia
  - Vite breuitatem
  - ſaluādi difficultatē
  - ſaluādoꝝ paucitatē
- Nouiſſima ꝓuideret̄ Futura
  - Mortē q̄ nihil terribilius
  - iudiciū extremū q̄ nihil horribilius
  - eternū ſuppliciū q̄ nihil intollerabili⁹

Aphoriſmus ſecundus.

v Trinam ergo o miſer homo ſaperes que dei ſunt intelligeres que mundi ſunt. ꝓuideres que inferni ſunt. profecto hoc ſic prudenter faciendo deū timeres. Superna appeteres / mūdū cōtēpneres & īfernū horreres. Stult⁹ es q̄ hec ignoras: & ea nō cōſideras diligētiſſima et quotidiana conſideratione.

Aphoriſmus terti⁹.

a Peri igit̄ oculos īteriores tuos: et vide bn̄ ac circūſpice: q̄a opus ē valde p̄uiſiōe: plura p̄icula minātur tibi: tēpus breue ē: & appropinquat oī hora dies mortis q̄ ſp minat̄ tibi: hoſtis calidiſſim⁹ (vt ſup̄ meminim⁹) inſidiatur tibi & conat̄ totis virib⁹ tᵉ ſperātē adhuc diu viuere interq; tot ſeculi p̄icul̄ fluctuātē ope inopinate & īdiſpoſite mortis ducere ad eternum ſuppliciū. Vide ergo ne ſis negligens. Redi ad cor.

Aphorismorū cōpunctiōis

Aphorismus quartus.

Nimaduerte igit̄: vt pericula insidiatoris tanti e-
a uadas ea que animū tuum retrahere possunt a di
lectione huius naufragi seculi cui⁹ diabolus ho-
stis ipse tuus pniciōsissimus est: rex caput et dominus & ī
primis considera dampnatorum multitudinē. Saluando
rum paucitatem. Tuorū peccatorū grauitatē. Bonorum
omissionem. Temporis acceptabilis / amissionē / dilapi-
dationem / et perditiōem. Pensa deniq3 gehenne penam
ac eternum suppliciū. Vitam quoq3 eternam (vt supra di
ximus) qua nihil gloriosius.

Aphorismus quintus.

a. Ttende quā angusta porta pnīe vel caritatis quā Mat.
artavia iusticie q̄ ducit advitā et quā pauci sūt q ī 7.
ueniūt eā. Pauci enī sūt q q̄rūt: pauciores q īueniūt. Pau
cissimi q pueniūt. Itē pauci īueniūt pauciores, p eā ītrare
cōtēdūt. Nemo enī intrat sine labore & sine aīe puritate.
Ex p̄missis igit̄ mlt̄itudo reproboꝝ electorumq3 pauci-
tas comprobatur.

Aphorismus sextus.

n. Ota bn̄ iudiciū horribilissimū. Ibi enī sup̄ erit iu
dex iratus, subt⁹ patēs īfern⁹, ītus cōsciētia remor
dēs. Extra vero mūd⁹ vndiq3 ardēs. a dextris erūt pctā ac-
cusātia, a sinistris īfinita demōia terrētia & sn̄īam iusti &
irati iudicis expectantia. Vbi latere erit impossibile /
apparere autem intollerabile. Ibi nulla excusandi defen-
dendi / vel subterfugiendi patebit semita sed recipiet
vnusquisq3 ex irati / & strictissimi iudicis sententia /

ſecundum merita ſua. Quotidie hunc tecū aphoriſmū reuolue.

Aphoriſmus ſeptimus

i N tuere penam reproborum que erit varia acerba et eterna. Ibi erit calor ignis intenſiſſimus: ac rigor frigoris gelidiſſimi ſtridor denitum fletus et vllulatus perpetui. Ita ꝙ infeliciſſimi damnati de pena in penam de tormenta in tormentum trahentur contrarium. Item erunt illic lacrime interiores. Aſpectus demonū clamor et in properium. Mallei percutientium ſerpētes et dracones inceſſanter: Ignis ſulphur. pix pars calicis
p̄s.10 eorum. ibi erit vermis cōſcientie /timor / dolor /et pudor Priuatio omnis glorie et lucis /confuſio peccatorum oībus patentium. ablatio omnis ſpei et ſalutis in eternum.

Aphoriſmus octauus.

r Euolue in animo gloriam beatorū quorum animabus aderit cognitio pure veritatis atꝗ dilectio ſūme bonitatis. Diuine quoꝗ fruitio maieſtatis erit & corporibus excellens pulchritudo claritatis. Agilitatis promptitudo ſubtilitatis aptitudo /et impaſſibilitatis inuictiſſima fortitudo. Quicquid etiam cor hominis
Eſaie excogitare: aut animus appetere poterit pleniſſime illic ī
64. uenietur /et multo ameniora et feliciora que oculus non i.cor:
vidit. auris nō audiuit: nec in cor hominis aſcendit. 2.

Aphoriſmus nonus.

m Editare ſedulo ꝙ ſeptem ſunt de eſſe hominis. ſ. materia vilis: que ē ſperma. operatio turpis: q̄ eſt coitus. generatio flebilis ſtatus inſtabilis. Mors

tristabilis. Dissolutio miserabilis. Dampnatioq3 detestabilis que affert priuationem glorie ineffabilis. Et illa dāpnatio attinet hominibus pñtem vitā diligētibus / penitentiam negligentibus: et sic sine caritate morientibus.

Aphorismus decimus

c Onsidera q tu talis tāteq3 vilitatis / tam enormiter / grauiter / ac multipliciter deū creatorē & redemptorē tuū peccando mortaliter: et tam neqter offendisti. Et q vnum solū peccatum mortale (nisi digne peniteatur) vigore iusticie dei tibi sufficit ad damnationem. Et q nullum malum impunitum manebit etiam minimum verbum ociosum: quia non exibis donec nouissimum reddes quadrantem Mat. 12. Mat. 18.

Aphorismus vndecimus.

p Erpende q iustus vix saluabitur: quia omnis iusticie nostre quasi pannus mēstruate impius & peccator vbi parebunt: et q ad bene vereq3 confitendum & delendum peccata requiritur possibilis maxima diligentia / deuotio / cōpunctio / et contritio: & q fūdata sit in caritate sine qua nulli adulto remittit peccatū. ymo contritus potius deberet velle subire mortē temporalem quā peccare mortaliter et mori perpetua morte / ꝑ ut caritas requirit. i. Pe. 4.

Aphorismus duodecimus.

c Ogita vt supra dictū est sepe mortem incertissimam vitam breuissimam / horam mortis inopinatissimam / et q nescis quando / vbi / qualiter / aut qua morte moriturus es: stas ergo in continuo timo

re plurium / & nescis que nam mors inter tot tibi minan-
tes mortes eueniat / nescis etiam pro certo quo post mor
tem iturus es. Et cogita q post mortē citiꝰ sniam ppetuo
immutabilē & absq retractōe infallabiliter receptur' es

Aphorismus tredecimus..

p Ondera difficultatem penitentie finalis propter
inherentem / iminentem / et extreme vrgentem:
timorē et dolorē. Pntia autē liberū a dolore extre
mo vellet animū habere sibi intētem nō distractū. Qua-
re sanctissimi patres seram penitentiam raro verā dixere
et q inter multa milia hominum qui hic dum robusti et
sani sunt: ac in animo liberi contempnūt et paruipendūt
penitere vix vnus in fine vite sue iam circundatus angu
stijs et necessitatibus mortis: iam animo per dolorem af-
flicto et distracto vere penitebit. Et pondera q post mor-
tem penitus infructuosa ē penitentia. Age igitur vt mo-
do peniteas in vita & sanitate. Ambula dum lucem ha-
bes. Vigila diligētissime: quia nescis qua hora vocaberis. Io. 12.

Aphorismus decimꝰ quartus Mat. 25

v Ide igitur o miser peccator: vt hic in psenti: vicq vi-
ta peniteas vt nequaquam differas. Ingratitudi-
nis enim sūme est & ire dei īcitatio maxima pos-
se ad dominum redire per penitentiā post lapsum ac ha-
bere tempus gratie sufficiens. Atq spacium ceteraq ne-
cessaria / et cum illa omnia negligere / ocio preterire / pui
pendere / cōtempnere / et minime curare: sic enim dei bo
nitas & infinita clementia paruipenditur / preteritur nō

curatur ac spernitur& (vt ita dicam) pre oculis iacens spõte se offerens non reputatur / non acceptatur / nõ leuatur Quare timendum est ꝙ dominus deus sepe permittat iusto eius iudicio tantis imminentis infirmitatis dolorib⁹ et mortis terribilissime anxietatibus peccatorem ingratũ & negligentem / quando posset redire / torqueri et affici ꝙ propter tot anxietates atq; dolores mentis et corporis qui animum hominis ligant / capiunt / attrahunt / et aduocatione a caritate procedente vel in ea fundata ex qua emanat. Vera contritio: prohibent ꝙ dignos fructus penitentie consequi & efficere minime valeat. Non enim omnis qui dicit domine domine intrabit regnum celorum. Exemplum capias de decem virginibus / que omnes erant virgines / quinq; tamen prudentes in tempore aptantes lampades suas / et incendentes semperq; vigilãtes expectantes domini ac sponsi aduentum intrauerunt cum sponso. Quinq; alie negligentes sperantes adhuc sufficiens habere tempus excluse remanserunt: quamq; pulsarent: quamuis clamarent: quãuis maximis doloribus dolerent: quãuis dicerent domine aperi nobis. Vigilate itaq; dicit dominus / ambulate dum lucem habetis: querite dominum dum inueniri potest: quia difficile est penitentem: vt supra diximus: dum instat tempus mortis. Dum dolor ĩfirmitatis affligit: ac metus cor hominis vndiq; circundat.

Lu. Mat. Mat. 25. Io. 12. Esaie 55.

Aphorismus quindecim⁹.

d Icere enim fructuose domine miserere mei vl aperi mihi reqrit gratiã & deuotõ aliquã fũdatam in caritate & dilectõe dei / quod raro cõcedit

hominibus ita tardantibus et differentibus vsq in finem vite/negligentibus dum possent/ꝑuipendentibus aut ex inaduertentia non orantibus se disponere ad gratiam et penitentiam: dum tempus acceptabile habent. Tolle moras. noli tardare ꝑiculum eternũ est in mora.

Aphorismus decimussextus.

d Ominus deus uoster pius et misericors ꝗ quãtũ in se ẽ: omnes vult saluos fieri: facit ꝙ in se est lar giẽdo gratiose liberalissime gratis & paterne ex immensa bonitate & benignitate sua omnia saluti necessaria cõmittens reliquũ arbitrio nostro statuens ante faciem nostram ignem et aquã quodcũq voluerimus poterimus eligere libere. Nostrũ ergo erit facere quod in nobis est. Voluntatẽ nostrã eius voluntati confirmando: ac eius gratie adaptando & ad eã disponendo bona sc3 opa faciendo ipsũ & proximũ diligendo de omissis & cõmissis dolendo: & obicem non ponendo eius graue. Si enĩ vis trahi: fac vt traharis. Cum enim sol cameram meam non illuminat: hoc non est ex parte solis non illuminantis: sed ex parte mei fenestram nõ aperiẽtis aut saltẽ claudentis. Nota hoc et fac semꝑ quod in te est et dispone te ad gratiã: et noli ponere obicem aut eam susceptam ĩgratissime expellere. Quia sola voluntas tua dampnat te si damnaberis.

Aphorismus decim⁹ septimus

p Erpende o miser homo qualis eris in die iudicij dei et angelorũ eius cõspectibus presentandus/ quãdo opa tua ante oculos tuos ponenda nequaquã a te recedent: ac si apte velint dicere: tu nos fecisti: fru

ctus tui sumus:a te minime recedemus: sequamur te q̊cunqꝫ ieris donec ad iustissimum iudicez venies receptu rus ex nobis mercedem. Stabimus enim ante faciem tuā in iudicio:ac cōtra te testimōiū p̄stabim⁹ Qualis erit tūc confusio cui contigerit ꝓ peccatis suis in cōspectu dei om niūqꝫ homini & āgelorū erubescere. Qui pauor erit eū iratum videre q̄ꝫ placatum non valet vniuersitas entium comprehendere.

Aphorismus decim⁹ octauus:

i Llum ergo diem timeas semꝑ o homo quē euitare nullatenus potes. Illū diem iugiter pauesco et actus tuos reuoca: et antequā ad iudicium voceris in presenti vita gratie emenda preterita mala & sta in bono proposito vitandi peccata et occasiōes eorum et para te omni hora.ac dispone vt in die illa tremenda securus et letus sine omni confusione apparere valeas.

v T autem de tali iudicio habeas modum cogitandi ac timorem tibi incutiendi sequentes diligenter lege aphprismos ex doctrina beatissimi ac diui aurelij augustini:ac ceterorum orthodoxe fidei patrū excerptos.

Aphorismus decim⁹ nonus.

c Onsidera igitur o infelix peccator qui terror ī illa die erit cum dominus de celo ad iudicandum venerit/qui metus erit deū iratū videre ad cuius aduētum vniuersa elementa quaciuntur et celum & terra contremiscunt virtutesqꝫ celorū cōmouebunt. Tunc nimirū precinentibus angelorū tubis omnes gentes q̄ sub celo fuerunt/et omnis homo tā viri quā femine ī eo

sexu vnusquisq; quo natus fuerit in mundo boni & ma
li sancti et peccatores vel quacunq; ab initio nati & mor
tui fuerunt siue a bestijs deuorati: siue ab igne cõsumpti
siue etiã ab aquis absorpti omnes simul in momẽto tem
poris / in ictu oculi resurgent. In ipsis sine dubio corpori
bus: ac in ipa carne quã hic habuerunt: scilicet in virum
perfectum in mensuraʒ etatis plenitudinis xpi in qua &
ipse dominus resurrexit a mortuis. Et omnes ante iudici
um venient pariter electi et reprobi.

Aphorismus vicesimus

t Vnc videbunt filiũ hominis veniẽtem ĩ nubib⁹ Lu. 21
celi cũ virtute magna & potestate, stiparũ agmi-
nibus angelorum & cõgregabũtur ante eũ om- Mat.
nes tribus terre: & sepabunt eos abinuicẽ sicut pastor se- 25.
gregat oues ab hedis & statuet quidẽ iustos a dextris. Im
pios autẽ a sinistris / tunc dicet ad eos qui ad dextris erũt.
Mat. Venite benedicti patris mei possidete: paratum vobis re
25. gnum a constitutõe mũdi. Esuriui & dedistis mihi man
ducare. Sitiui & et dedistis mihi potũ et cetera que ĩ euã-
gelio plenius conspiciuntur.

Aphorismus vicesim⁹ prim⁹

t Vnc omnibus aspicientibus ostẽdet liuores figu
rasq; clauoruʒ. In ipso sine dubio corpore quod
pro nostris peccatis vulneratum est: et ita pctõrẽ
alloquẽs dicet. Ego te o hõ de terre limo manib⁹ meis for
maui & ĩ paradisũ meũ quẽ nõ merebaris collocaui sʒ tu
me meaq; iussa cõtẽpnẽs deceptorẽ seq maluisti. Et iusta
pena dampnatus inferni supplicijs deputatus eras.

Aphorismus vicesimussecū.

p Ostea misertus tui carnem assumpsi in terris inter peccatores habitaui cōtumelias / et verbera ꝓ te sustinui: vt te eriperem colaphos alapas et sputa suscepi: vt tibi dulcedinem paradisi redderem: acetū cū felle bibi: ꝓpter te vepribus coronatus: crucifixus lancea vulneratus sum: et mortuus in sepulchro positus sū. Ad inferna descendi: vt te ad paradisum reducerem. Tartara adij: vt tu in celo regnares.

Aphorismus vicesimustertí.

a Gnosce īpietas humana que pro te pertuli / ecce liuores quos ꝓ te suscepi. Ecce clauorum foramina quibus affixus in cruce pependi. Suscepi dolores tuos: vt te saluarē. Suscepi penam: vt tibi gloriaꝫ darem. Suscepi mortem vt tu viueres sine fine. Conditus iacui in sepulchro: vt tu regnares in celo hec omnia pro vobis sustinui: et ampliora horum. Quid vobis facere debui et non feci.

Aphorismus vicesimusquar.

d Icite mihi nunc: et ostendite quid passi estis propter me dominatorem vestrum: vel quid boni egistis pro vobis. Ego cum essem inuisibilis et impassibilis propter vos dignatus sum sponte pati propter vos incarnatus sum. Cum essem diues propter vos egenus factus sum. sed vos humilitatem meam et precepta semper renuentes seductorem magis quam me secuti estis.

Aphorismus vicesimus quitus

q Vare modo non pōt iusticia mea aliud iudicare nisi quod merent opera vestra. Ergo quod ipsi elegistis tenete. Cōtempsistis lucē possidete tenebras quas amastis. Ite in perditionem secuti estis diabolū Ite cum illo in ignem eternū. Et ista erit sententia horribilissima omni gladio acuto penetrabilior.

Aphorismus vicesim⁹ sextus.

q Visputas erit tunc meror: qui luctus, que tristicia: que angustia cum hec fuerit aduersus impios prolata sententia. Tunc erit malis dura seperatio a dulcedine consortij sanctorū. Et tunc impij traditi ī potestatē demonum ibunt in ipsis corporibus suis cū diabolis in suppliciū eternum et permanebunt sine fine in supplicio, luctu et gemitu, procul quippe exultati a beata paradisi patria cruciabuntur in gehēna perpetua. Nūquā lucē visuri, nunquā refrigeriū adepturi: sed per mille miliū annorū in inferno cruciandi nec inde in secula liberandi. Vbi nec qui torquet aliquando fatigatur: nec qui torquetur aliqn̄ morietur. Sic enim ignis ibi consummit vt semꝑ reseruetur. Sic tormēta augunt: vt semꝑ renouēt Iuxta qualitatē vero culpe: penā vnusquisqꝫ sustinebit gehenne et similis culpe rei suis similibus iungunt cruciandi. Non erit ibi aliud nisi planctus et fletus atqꝫ stridores dentium. Nec ibi erit aliud consolamētum: nisi flamme & terrores penarum ardebuntqꝫ miseri in igne eterno sēper et in secula seculorum.

Mat. 25.

Aphorism⁹ vicesim⁹ septimus

i Vsti autẽ ibũt in vitam eternam. In ipsa sine du bio quã hic habuerũt carne & sociabũtur ange lis sanctis in gloria sempiterna nunꝗ̃ iam corru ptionem visuri: sed semper leti ac dulcedine iugiter sacia ti fulgebũt sicut sol in gloria et claritate quã preparauit deus diligentibus se. Et erit tunc quanto quis amplius alio hic obediens deo fuit: tanto ampliorem illic merce dem accipiet. Quantoꝗ̃ quis hic amplius deum amauit: tanto propiorem eum videbit. Mat. 52

v T autẽ plenius accipias de gaudijs beatorum si te pene non terrent: vt sepe supra dictum est sal tem premia alliciant / sequẽtes lege aphorismos a traditione sanctorum patrum collecti.

Aphorismus vicesim⁹ octau⁹.

o Miser homo huius seculi: attentis omnibus que in supioribus particulis tribus aphoristice tradi ta sunt de miseria: fallacia: et infelicitate huius ne quam seculi huius miserrime et transitorie vite tu more prudentis ex omnibus precordijs tuis ama vitam futuri seculi / vitam eternam / vitam beatam / vitam perfectam / vitã inquam stabilem: et sempiterno duraturam. Illic fe stina vbi semper viuas / vbi iam mori nunquam timeas. Si enim sic amas istam vitam miseram fluidamꝗ̃ vbi cũ tanto labore viuis: vbi vix currendo / sattagendo / sudan do / suspirando / necessitatibus corporis satisfacis: quanto magis felix beatitudo amãda ẽ: vbi etiã implebitur istud quod in euangelio dicitur. Erunt homines similes ange lis. Et illud fulgebuut iusti sicut sol in regno patris mei. Mat. 22.

Aphorismus vicesim⁹ nonus

Mat. 13. q Valis putas tunc erit splēdor animarū quādo so
lis habebit claritatem lux corporis. Ibi iam nulla
erit tristicia. Nullus ibi labor. nullus dolor. null9
timor. nulla mors. sed perpetua semper sanitas perseue-
rat. Nulla ibi consurgit maliciam. nulla carnis miseria:
nulla egritudo. nulla omnino necessitas. non erit fames:
non sitis. non frigus. non estus. non lassitudo ieiunij. nō
fatigatio ex laboribus. non tedium ex visione beatifica.
Nec vlla temptatio carnis aut inimici: aut aliorum homi
num molestatio. Non peccandi voluntas. nec delinquē-
di possibilitas. non rancor. non pusillanimitas. non con-
tentio propter perfectam et summam caritatem illic exi-
stentem. Sed totum erit leticia: totum exultatio posside-
bit hominesq; sociati angelis siue vlla carnis infirmitate
vernabunt. Erit ibi iocunditas infinita beatitudo sempi-
terna: quam qui semel adipiscitur semp tenet. Nihil hoc
loco magnificentius. nihil gloriosius. nihil clarius / nihil
pulchrius. nihil verius. nihil illa bonitate sincerius. nihil
illa habundantia copiosius. Ibi non formidabitur fortissi
mus hostis q̄ cupit iugiter hic in hoc seculo animas iugu
lare. nec facies turbulenta tortoris incutiet timorem. Bar-
barorū immanitas: nec vlla vlterius timebitur aduersitas
Nemo in illo loco glorioso indiget vestimento. non est
illic frigus. non estus: nec vlla aeris inequalitas. Nullus
hic tristatur. nullus est ibi peregrinus. Sed omnes qui il-
Esaie 64. luc venire meruerunt securi in proprijs viuent. nec vl-
tra aduersabitur (vt dictum est) caro spiritui sed in enarra
i. cor. 2. bilia cum angelis sempiterna a christo premia tribuētur
que oculus non vadit nec aures audiuit &c.

Aphorismus tricesimus

o Miser huius transitorie vite amator ista diligēter in animo tuo reuolue: et illam vitam appetas / que in eternitate consistit: vbi vita est sine morte. vbi iuuentus sine senectute. vbi lux sine tenebris. vbi gaudium sine tristicia. vbi nobilitas & voluutas sine iniuria. vbi regnum sine commutatione. hec septem future vite dona te saltem alliciant si supradicta tormenta non terrent.

Aphorismus tricesim⁹ prim⁹.

p Ensa igitur ex singulis: si adhuc de illis gaudiis tibi non fecisti consolationem ꝙ deus ipse summum bonum: eterna beatitudo est delicie tue requies tua: sanitas tua: gaudium tuum: felicitas tua: refrigerium tuum: amenitas tua: et quicquid est ꝙ possit desiderare anima tua totum tibi deus erit. Sicut dicitur: et erit deus omnia in omnibus.

Miesrere mei deus scd'm magnā misericordiā tuā. Et scd'm multitudinē miserationū tuarū /dele iniqtatē meā Amplius laua me ab iniqtate mea: et a pctō meo mūda me. p̄s.l.Et in alio loco.Misericordias dn̄i ineternū cātabo. in gn̄atōe et gn̄ationē annūciabo veritatē tuaʒ in ore meo.p̄s.lxxxviij.Et aliter.Deus in noīe tuo saluū me fac & in virtuie tua iudica me.psal.liij.

Euotissimus rex & pphetа dauid: ex spiritu dn̄i
p̄s .35 d supradictis alludit.Ait enī. Filij aūt hoīm in te-
gmine alarū tuarū sperabunt.Inebriabuntur ab
vbertate domus tue & torrēte voluptatis tue potabis eos

Quoniā apud te ē fons vite: & in lumīe tuo videbimus p̄.148
lumē. Exultabūt sancti in glīa letabunt̄ in cubilibus suis
Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e quā abscon=
disti timētibus te. Exultabimus letabimur & psallemus
laudes tibi. Perfecisti eis qui sperāt in te videbit̄ deus deo
rum in syon. Quā dilecta tabernacula tua domine virtu
tū. Et iusti epulentur & exultent in conspectu dei et dele
ctabunt̄ in leticia. Tormento vero inferni ex prima parti
cula liquent dauitice conscripta.

Aphorismus tricesimꝰ secun.

e Cce tu miser homo qualē beatitudinē pditurus
erit qui mō se (cum licet et sufficiēs tēpus adest)
emēdare noluerit. Idcirco maxime p̄sul et vos
reliq̄ ī xp̄o carissimi mei fratres q̄ mecū hoc mare magnū
& spaciosū: hūc īfelicē mūdū plenū tēpestatibꝰ et pcellꝭ tri
bulationū: & tēptatōnū plenū reptilibꝰ & dracōibꝰ: naui
gatis: Predicta oīa diligenter oculis mētis vestre p̄ponite
ac vltra peccato seruire dedignamini q̄bus tanta beatitu
do p̄paratur in celo. Dū ergo tēpus ē festinemus ppicium
habere dn̄m despiciamus q̄ terrena sunt vt adipiscamur
celestia. Cogitemus pegrinos nos esse in hoc seculo: vt li=
berius festinemꝰ in celos. Velociter enī transeunt & cito
(vt supra dictum est) tanquā vmbra p̄tereunt cuncta que
hic videntur. Non igitur psperitate aliqua huius seculi
inflemur / sed noscamus felicitatem nullā esse / nisi cum
ista vita transierit vitam eternam consequamur.

Aphorismus tredecimus ter.

d Vm igit̄ viuimꝰ & sumus in hac transitoria vita in
vnū opemur manibus qđ bonū ē, id ē elemosynas

& ieiunia in castitate / & hospitalitate egrorũ: et in omnibus bonis operibus: vt p bonã operationem quã agim⁹ ascẽdere valeamus ad mõtẽ dñi. vbi iã nõ solutõe corpis sed incorruptõis induemur veste. vbi iam nõ fetor sed odor suauissimus. vbi iã nõ tenebre sed lux ppetua micat. vbi iã nõ vermiũ multitudo sꝫ caterua angelorũ & innũerabilia milia sanctorũ & pphetarũ oĩm laudabil' numerus ac martirũ cãdidat⁹ exercitus. Cherubinqꝫ q̊ꝫ et seraphin cũ oĩbus sanctis angelis hymnũ deo incessanter canunt. Sctũs. Sctũs. Sctũs. dñs deus sabaoth. Pleni sũt celi & terra maiestatis glĩe tue. Cum ipĩs ergo obseruãdissime presul / tuã reuerẽdissimã paternitatẽ et nos oẽs catholicos in huius labentis seculi milicia cõstitutos eterna gaudia faciat possidere iesus xp̃s bñdictus dei patris & intemerate virgĩs Marie filius. Qui cũ patre et spũsctõ regnat de⁹ vnus etern⁹ viu⁹ verus & oĩpotẽs: cuius nomẽ ẽ bñdictũ & laudabile a solis ortu vsqꝫ ad occasũ: et supexaltatũ ĩ secula seculorũ. Ille idẽ admirabil' de⁹ noster & saluator dignet' in hoc seculo dirigere gressus tuos ĩ via mãdatoꝝ suoꝝ gratiã suã ĩ oĩbus tibi ĩpartiri / oĩm tpe te paterne tueri & defendere: ac opa tua felicitare colẽdissime pater: ac illustris princeps.

Ex gratia clemẽtissimi iesu q ẽ rex regũ / dñs dñantiũ / alpha & o / lux via veritas & vita iudexqꝫ viuoꝝ & mortuoꝝ splẽdor glĩe / ac matris eius benedicte Finit pticula q̃rta aphorismorũ cõpũctõis. Actũqꝫ per magistrũ Iohannem Grüninger ciuis Argẽtiñ. Anno ĩcarnatõis. MCCCCxCVII. Octauo deniqꝫ yduum Ianuarij.

JOHANN (REINHARD) GRÜNINGER

BALDUNG, Hieronymus. Aphorismi compunctionis. 6 January, 1497.

Hain *2270; B.M.C., part I, p. 111.

Printed with roman types, in quarto form, 30 lines to a page. It has 40 leaves; the size of a leaf is 178 × 123 mm., while the text measures 130 × 80 mm. Capital-spaces left, with guide letters. The binding is oak-boards covered with stamped leather; probably an eighteenth-century imitation of a medieval binding.

THE book is divided into four parts — the first consisting of 24, the second of 24, the third of 16, and the fourth of 23 "aphorisms." The first group of these sayings and little homilies deal with things "conducive to compunction, contrition, and conversion"; the second, with those which hamper such conditions of the soul, namely, with "the seeking of sensual pleasures, honors, and other blandishments of the world"; the third are devoted to the rules of self-improvement, showing the ways of virtue; and finally, the fourth group consider matters which "should terrify man," such as the Last Judgment and the terrors of Hell, although depicting also the joys of eternal life.

The author of this little book was a physician and a "count palatine," that is, a member of the Imperial council. He dedicated his work — from his native town of Gemünd and under the date of February 12, 1493 — to Frederick, Bishop of Augsburg. In the dedication he mentions that the book was compiled from the works of St. Jerome, St. Augustine, St. Ambrose, St. Chrysostom, the Venerable Bede, St. Bernard, and others. He did not lay great store by it, except as an expression of his piety, humbly asking the Bishop to accept it and amend it as he saw fit.

More interesting than the contents, however, are the woodcuts of the volume. There are six of these, one repeated five times, which makes the number of the illustrations ten. They were probably made by the same hand that did the woodcuts for Grüninger's 1496 edition of the *Comedies* of Terence, with commentaries by Sebastian Brandt, the great Strassburg humanist. (The Library has a copy of the 1503 edition, containing the same illustrations.) The woodcuts in both have the same characteristics: the shading consists of long parallel lines, straight or curved according to the design, thus acquiring a tonal richness which usually only copper-engravings possess.

The six woodcuts are as follows:

1. The author in prayer. Above him is a streamer with the words, "Posui deum adiutorem meum."
2. Magdalene washing Christ's feet.
3. David in prayer.
4. Dives and Lazarus.
5. The Transfiguration, with Moses and Elias, and three of the disciples.
6. The Last Judgment, with the Virgin and St. John.

It is no. 3 that is printed five times in the volume. No. 1 was reproduced in the *Oratio mordacissima* by Urbanus Prebusinus De Brun in 1498, and in the *Elegentiarum medulla* by Jacobus Wimpfeling, printed about 1500. No. 4 was reprinted in the *Plenarium* of 1498.

Bought in September 1935.